

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Današnja seja Narodne skupščine

KDK je vložila obtožbo proti bivšemu ministru pravde dr. Subotiču, da prepreči nameravano odgoditev Narodne skupščine.

Beograd, 15. maja. Današnja seja Narodne skupščine je bila zelo zanimiva, ker je opozicija glede na vesti, da namerava vlada seje Narodne skupščine ponovno odgoditi, vložila obtožbo proti bivšemu ministru pravde dr. Dušanu Subotiču, da tako prepreči namero vlade. Vlada je vsled tega prišla v veliko zadrego in trenutno še ni znano, ali in do kdaj bo skupščina odgodena. V skupščinskem predsedstvu so novinarjem zatrjevali, da bo morala Narodna skupščina vsakega za nekaj dni na odmor, ker vlada ni pripravila prav nobenega gradiva za skupščinske seje.

Seja je pričela ob 10. dopoldne. Pred prihodom na dnevni red so bili objavljeni sklepi ministrskega sveta glede znižanja uvozne carine na razne potrebščine, med drugim na žveplo in na motorne dele tramvajskih vozov. Poslanec SDS Juraj Demetrovič je vložil nujni predlog glede ukinitve dohodnine. Minister trgovine je sporočil, da bo odgovoril na interpelacijo posl. Petjana glede konkurence Slavenske banke, čim zbere potrebne podatke.

Nato je predsednik Narodne skupščine prečital obtožbo, ki jo je vložila

KDK proti bivšemu ministru pravde dr. Dušanu Subotiču. Obtožba navaja, da je dr. Subotič kot minister pravde v nasprotju s striktnimi zakonskimi predpisi pustil nad leto dni nezasedeno mesto predsednika kasacijskega sodišča v Beogradu, da ga je v svoji demisiji na položaj ministra lahko zopet sam zasedel. To je dokaz, da je zasledoval pri tem osebne koristi in se je s tem pregrešil zoper člen I. zakona o ministrski odgovornosti in čl. 23. zakona o sodnikih. V smislu zakonskih predpisov mora priti ta obtožba 15 dni po vložitvi na dnevni red.

Poslanec dr. Milan Kostić je stavil nujni predlog glede povečanja kreditov za pravosodje v prečasnih krajih. V utemeljevanju je povdarjal, da zaostaja pri sodiških delih, ker primanjkuje pomožnega osebja. Predlog je podprl tudi dr. Šutej, na kar je minister pravde izjavil, da predlog sprejme ter da bo zahteval 2 milijona naknadnih kreditov.

Nato je prišla v razpravo resolucija poslanca Drlijača, ki zahteva, naj vlada ne preganja dobrovoljcev s posestva grofa Karaczonyja. Debata ob 13. se traja.

Priprave za rekonstrukcijo vlade

G. Vukičević potrebuje Hrvate za najetje posojila, pa tudi radikale mora pomiriti. — Hrvate bo zastopal v vladi g. Arko kot minister brez portfelja.

Beograd, 15. maja. Zadnje dni se v vladnih krogih napoveduje skorajšnja rekonstrukcija vlade, kar pričajo, da sedanja vlada vendarle ni tako trdna in sigurna, kakor trditelj vladna glasila. Za rekonstrukcijo se najbolj zavzema g. Vukičević sam, ki je moral končno spoznati, da se diktatorske metode pri nas ne obnesejo. Nameravana rekonstrukcija, ki naj bi se izvršila še tekom tega tedna, ima dvojni namen. Predvsem hoče g. Vukičević s tem, da uvede v vlado predstavnike radikalnih nezadovoljencev, pomiriti radikalni poslanski klub in doseči pomirjenje z radikalnim glavnim odborom.

Drugi glavni namen napovedane rekonstrukcije pa je pritegnitev Hrvatov v vlado. Ker so vsi poskusi pridobiti za sodelovanje KDK ostali brezuspešni, a g. Vukičević za najetje inozemskega posojila nima potrebne legitimacije zastopnikov prečasnih krajev, ki jo zahtevajo posojilodajalci, hoče sedaj mimo zakonito izvoljenih predstavnikov pritegniti v vlado nekakega zastopnika »gospodarskih krogov«. V tej zvezi se imenuje zadnje dni zagrebški industrialec g. Vladimir Arko. G. Arko se je v zadnjem času pogosto mudil v Zagrebu in je v stalnih stikih z g. Vukičevićem.

On bi imel vstopiti v vlado kot minister brez portfelja. Ker gre predvsem za inozemsko posojilo, glede katerega opozicija vladi oporeka legitimacijo, namerava g. Vukičević osnovati nek poseben odbor, ki naj vrši kontrolo nad uporabo posojila. V ta odbor bi prišli predstavniki gospodarskih krogov, ki bi jih določila vlada, predsedoval pa bi mu g. Arko kot minister brez portfelja.

Jasno pa je, da je ta odbor le figovo pero, pod katerim hoče vlada skriti svoje načrte. Dosedanje izkušnje dovolj jasno pričajo, kako »važno« vlogo igrajo taki odbori. Imamo poseben odbor za štednjo, ki je bil osnovan že pred letom, a se do danes ni še niti enkrat sestel. Odbor za kontrolo posojila bi služil g. Vukičeviću le za firmo in za izgovor, da so v vladi zastopani tudi Hrvati. V hrvatskih krogih pa že sedaj oporekajo temu načrtu g. Vukičevića naglašajoč, da g. Arko sploh ni Hrvat, marveč Slovenec. V ostalem pa je vlada posojilo že razdelila in odposlala v London programe in proračune za dela, ki jih namerava izvršiti s pomočjo tega posojila. Odbor bi torej sploh ne mogel vplivati na to, kako se bo posojilo uporabljalo.

Nove intrige Italije proti Mali antanti

Italija hoče spraviti princa Karla na madžarski prestol, da bi si na ta način zasigurala odločilen vpliv v jugovzhodni Evropi.

Pariz, 15. maja. Kakor se izve iz vladnih krogov, je francoska vlada pripravljena dovoliti princu Karlu povratek v Francijo, vendar le pod pogojem, da se odpove vsakega političnega delovanja in propagandi ter da se naseli v določenem kraju, ki ga brez dovoljenja vlade ne sme zapustiti. »Echo de Paris« piše v zvezi s tem, da so pogoji, ki jih stavi vlada upravičeni, ker je znano, da je princ Karel za časa svojega bivanja v Franciji vzdrževal zveze s sovjetskim poslaništvom. Te zveze še vedno obstajajo in francosko ministrstvo notranjih zadev je o tem točno obveščeno.

V tukajšnjih diplomatskih krogih z veliko pozornostjo zasledujejo delovanje princa Karla in ne prikrivajo vznemirjenja, ki so ga povzročila odkritja zadnjih dni. Po mnenju nekaterih diplomatskih krogov je princ Karel v zadnjem času v stalni zvezi s sovjeti, Italijani in Madžari. Njegovi zaupniki stalno posejajo sovjetsko, italijansko in madžarsko poslaništvo. Prvotno temu niso pripisovali posebne važnosti, nedavne izjave princa Karla na korist Madžarske pa so imele za posledico, da so se začeli diplomatski krogi podrobneje zanimati za njegove načrte.

Tukajšnji listi objavljajo o tem senzacionalna razkritja. Ker je princ Karel uvidel, da je njegov povratek na rumunski prestol v doglednem času nemogoč, je pristal na predlog italijanske diplomacije, ki ga hoče spraviti na madžarski prestol. To akcijo bi podpirali tudi sovjeti, ki bi imeli na ta način močno orožje proti Rumuniji in Poljski. Načrti italijanske diplomacije pa so še dalekosežnejši. Mussolini upa, da bi pozneje prišlo do personalne unije med Madžarsko in Rumunijo, ki bi bila popolnoma pod vpli-

vom Italije, ker bi ji na ta način omogočalo izvedbo italijanske ekspanzivne politike v jugovzhodni Evropi. Če tudi bi ne prišlo do personalne unije, bi bil vpliv pristaev princa Karla v Rumuniji skasoma odločilen in bi po računih Italije imel za posledico razpad Male antante, kar bi spravilo Rumunijo še bolj pod italijanski vpliv.

Princ Karel mora danes zapustiti Anglijo. Trenutno še ni znano, kam se namerava podati, ker ni dobil dovoljenja za bivanje niti v Belgiji, niti v Švici, kamor se je nameraval prvotno zateči.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.9275, Berlin 13.5826—13.6125 (13.5976), Bruselj 0—7.9855 Budimpešta 9.9105—9.9305 (9.92, 9.926), Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.98—8.01 (7.995), London 277.01—277.81 (277.41), Newyork 56.71—56.91 (56.81), Pariz 222.66—224.66, Praga 168—168.8 (168.4), Trst 298.35—300.35 (299.35).

Effekti: Investicijsko 90.5 den., Celjska 158 den., Ljublj. kredita 128 den., Praštadiona 815 den., Kreditni zavod 157—175. Večve 105 den., Kranjska industrijska 310 den., Ruše 265—280 den., Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 799.5, Berlin 13.5975, London 299.35, Milan 277.41, Newyork 56.81, Pariz 223.66, Praga 168.40, Pariz 223.66, Curih 10.95.
Effekti: Vojna škoda 450.
INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.1325, Dunaj 73.02, Berlin 124.15, Praga 15.37, Milan 27.33, Pariz 20.43, London 25.83, Newyork 518.75.

H krizi našega gledališča

Prizadevanje inspektorja M. Čekića. — Izjava predsednika oblastnega odbora, ljubljanskega župana in stališče gledaliških igralcev.

Zdi se, da je gledališka kriza krenila v čisto drugo smer, kakor se je pričakovalo. Inspektor učenega ministrstva, g. Milutin Čekić, se namreč predvsem trudi da prepriča velikega župana, predsednika oblastnega odbora in mestnega župana, da ni gledališča nič drugega treba kakor čim večje denarne podpore oblasti in Ljubljane. Potem bo vse v redu.

To stališče je zastopal g. Čekić tudi na prvi seji komisije včeraj popoldne ob 4. v dramskem gledališču. Komisije so se udeležili kot zastopnika oblastnega odbora gg. dr. Giuro Adlešič in Narte Velikonja, kot zastopnika mestnega magistrata in občine gg. nadsvetnik Fran Govekar in ravnatelj mestnega knjigovodstva Ivan Volc, za upravo gledališča pa gg. arhitekt R. Kregar, operni ravnatelj M. Polič, prof. O. Šest in gledališki knjigovodski ravnatelj Mahkota. Gosp. inspektor Čekić je dokazoval, da je ljubljansko gledališče čisto v državi, ki ne prejema razen od države nobene druge subvencije in da žrtvuje velike vsote celo Sarajevo, kjer vendar vlada taka beda v deželi, da pošilja država koruzo za prehrano stradajočega ljudstva. Ministrstvo nikakor ne more dovoliti ljubljanskemu gledališču višje državne subvencije. Dohodki našega gledališča pa so tako majhni, zanimanje publike tako nestalno, da bo treba pač opero opustiti, ako ne bosta mesto Ljubljana in ljubljanska občina dovolila potrebne podpore.

Zastopnika oblastnega odbora sta ugovarjala, da ljubljanska oblast ničesar ne prispeva za gledališče, ker so bili izdatki za popravilne obel zanamernih poslopij že doslej veliki in bodo težki, ako bi 2 milijonov dinarjev, ako naj se izvrše vsaj najbolj nujna popravila na strehi, odru, v dvoranji, po hodnikih, pod odrom in na fasadah. Zastopnika mesta pa sta ugovarjala, da Ljubljana že nekaj let daje obema gledališčema brezplačno vso ogromno razsvetljavo in veliko uporabo vode, kar predstavlja na leto vrednost Din 150.000.

Gosp. Čekić pa je izjavil, da »to ni nič« in da mora mestna občina tudi v denarju prispevati k vzdrževanju gledališča, ako naj ostane opera in nivo predstav na dosedaj višini.

Končno se je sklenilo, da naj »prava predložila do danes do 4. natančen in pregleden proračun za sezono 1928-29, seznam osebnih plač in pregled materialnih predvidenih stroškov. Potem se ugotovi, kako se mora gospodariti v bodoče, kaj se še lahko prišteje, kdo se še brez škode reducira i. dr. Med drugim se je ugotovilo, da so nekateri gaže višje v Ljubljani kakor oseb istih dolžnosti in kvalitet v Zagrebu in Beogradu, da je režija uprave v primeru z omima morda previsoka itd.

Komisija torej danes popoldne nadaljuje s preiskovanjem denarnega gospodarstva, na kar se skličejo še na posvet strokovnjaki, da izrečejo svoje mnenje glede umetniškega vodstva gledališča. Ker je stopil g. inspektor Čekić v zvezo tudi z Udrženjem in je zasljal posamezno nekaj članov drame in opere, je prejel pač dovolj informacij glede želji in pritožb članstva, ki je v prvi vrsti izzvalo sedanjo krizo. Gospod Čekić ostane še nekaj dni v Ljubljani, ker je preverjen, da se z gotovimi uštedbami more gromotni položaj gledališča urediti, ako dovolita mesto in oblast dovoljene subvencije v gotovini.

Prosvedno ministrstvo je poslalo v Ljubljano inspektorja Milutina Čekića, da izvrši preiskavo pri ljubljanskem Narodnem gledališču z ozirom na pritožbe proti intendantu R. Kregarju, tako od strani gledališkega osebja, kakor tudi od strani občinstva, ki se zanima za slovensko gledališko umetnost. Včeraj smo objavili izjavo g. inspektorja Čekića zastopnikom tiska o njegovi nalogi glede razmer v ljubljanskem gledališču (g. Čekić svoje preiskave še ni končal), v kateri pravi med drugim, da se zelo čudi mestni občini ljubljanski in ljubljanskemu oblastnemu odboru, da razen razsvetljave ničesar ne prispevata za gledališče.

Zaradi te izjave je posestil naš urednik danes dopoldne predsednika oblastnega odbora g. dr. Marka Natlačen in ljubljanskega župana g. dr. Dinka Puca, ki ju je zaprosil za izjavo o stališču obeh korporacij, oblastnega odbora in mestne občine ljubljanske napram krizi naše talije.

Kaj pravi predsednik oblastnega odbora

Uredniku našega lista je predsednik oblastnega odbora dr. Marko Natlačen najprej izjavil, da je netočna trditev, da oblastni odbor ničesar ne prispeva za Narodno gledališče v Ljubljani, razen za razsvetljavo. Nadalje je izjavil: Oblastni odbor že zdaj doprinese precejšnje žrtve za

obe gledališči v Ljubljani. Predvsem opozarjam, da je tako operno, kakor dramsko gledališče last ljubljanske oblastne samouprave in da je tudi skoro ves deloma zelo dragocen material, njegova last. Oblastni odbor mora skrbeti tudi za to, da sta zgradbi v dobrem stanju. Dejstvo je, da se v zadnjih letih, predno smo dobili oblastno samoupravo, ni pravzaprav nihče pobrigal, da bi se vsaj najpoptrebnejša popravila na zgradbah izvršila in tako smo doživeli lanskoto leto, da je pričela skozi streho opernega gledališča ob deževju na več krajih teči voda. Razen tega pa je oblastni odbor v svojem letošnjem proračunu določil za popravilo in vzdrževanje gledališča 500.000 dinarjev. Odobrena vsota, ki je z ozirom na dejstvo, da je naša oblastna samouprava sploh šele pričela posloovati, je vsekakor izdatna. Ta vsota se bo vsekakor porabila za napravo nove razsvetljave v opernem gledališču in za nekatera nujna popravila na zgradbi in v notranosti gledališča. Za ta celotna dela je proračunan znesek 800.000 Din in bo po dogovoru z oblastnim odborom k tem stroškom prispevala vsota 300.000 Din ljubljanska mestna občina. Mi se kulturno važnosti Narodnega gledališča v Ljubljani, zlasti s svojega slovenskega stališča, v polni meri zavedamo in bomo vsak napredek z veseljem pozdravili ter ga tudi materijelno podprli. Seveda pa ne moremo iti pri tem preko svojih moči. Vsekakor pa bomo tudi zahtevali, ker že moramo doprinesati za gledališče materijelne žrtve, da se nam zagotovi tudi primeren vpliv na gledališki reportoir, kakor tudi, da se nam omogoči primerna kontrola glede načina, kako se uporablja denar za našo gledališko ustanovo.

Izjava ljubljanskega župana

Ljubljanski župan dr. Dinko Puc je izjavil: Izjava g. inspektorja Čekića nas je neprijetno zadel, ker namestno da bi se dotaknil zla pri korenini, očita velikemu županu, oblastni samoupravi in mestni občini ljubljanski, da ne poznajo gledališkega vprašanja, in zadnjima dvema tudi, da nezadostno podpirata gledališče. Kar se tiče mestne občine ljubljanske, je bila vedno največja pospeševalnica gledališke umetnosti v Ljubljani, saj so bili časi, ko je ona sama vzdrževala. Tudi sedaj, ko je gledališče podržavljeno — in to je najmanj, kar smo mogli v pogledu gledališke umetnosti Slovenci dobiti od države — je šla Ljubljana ter državni ustanovi na roko, kolikor je mogla. Ni točno, da prispeva mestna občina samo za razsvetljavo. Materijelni stroški mestne občine za Narodno gledališče v Ljubljani dosegajo v tem proračunskem letu vsoto 500.000 Din, od katere je 300.000 Din postavljenih v izredni proračun, ker nimamo kritja v rednih dohodkih tako, da bomo morali te izdatke kriti s posojilom. V težkem finančnem položaju, v katerem se nahaja mestna občina ljubljanska, je neoportuno zahtevati od nje še večjih žrtve, ki naj služijo morda v polboljšanje neekonomskega gospodarstva. Mi želimo, da se uvede v gledališču realno gospodarstvo, ne da bi se ogrožal umetniški nivo talije, ki pa bo izključevalo nepotrebno poroto javnega denarja. Ako bo občini zasigurno, da se tako realno gospodarstvo uvede in če bomo nadalje imeli zagotovilo da ostane državna podpora vsaj v dosedajni višini in se ne bo skusalo od leta do leta prevalliti del stroškov na mestno občino ljubljansko, kakor se je to godilo doslej, ter se zasigurojo gledališču tudi vsi njegovi dohodi od predstav, bo imelo ljubljansko Narodno gledališče tudi v bodoče najiskrenejšega podpornika v mestni občini, ki ima največji interes kot središče slovenske kulture na prospehu drame, kakor opere. Izjaviti moram, da smo veseli ugotovitve g. inspektorja Čekića, da postavlja ljubljansko gledališče na proračun najmanjše zahteve tako, da smemo v bodočnosti upravičeno upati, da bo g. inspektor predložil poročilo vladi, da se bodo sorazmerno dotacije ljubljanskemu Narodnemu gledališču v bodoče od strani države vsekakor zvišale.

Stališče umetniškega osebja

Včeraj popoldne je inspektor M. Čekić zasljal tudi umetniško osebje gledališča. Predsednik Udruženja gledaliških igralcev, g. Betetto, je v imenu Udruženja in Podsvetva muzičara v skoraj dveurnem razgovoru z inspektorjem Čekićem iznesel zahteve vsega umetniškega osebja glede intendanta inž. Kregarja. Ko je inspektor Čekić naglašal, da je Ljubljana edinstven primer, da mesto tako malo žrtvuje za gledališče, ki je na ta način zabredlo v finančno krizo, je g. Betetto izjavil, da je članstvo prepričano, da bi samo iz tega razloga ne bilo potrebno,

da so prišle gledališke finance v tako stanje. Gospodarsko krizo teatra je zakrivil sam g. intendat, ker ni gospodaril kakor bi moral, čeprav je bil na to pravočasno opozorjen in je investiral ogromne vsote popolnoma po nepotrebnem. Zato materijelna stran kot taka ni glaven povod in vzrok gledališke krize, temveč moralna, psihična stran.

G. Betetto je na to g. inspektorju podrobno navajal vzroke, radi katerih se igralci bore proti intendantu. Na podlagi informacij oseb, ki imajo vpogled v gledališke finance, je intendat reducirjal popolnoma po nepotrebnem gaže in honorarje. Štirikrat je zagrozil z redukcijo plač in potem zadnji dan pred izplačilom zopet prekrical. To je dokaz, da je hote izrabljati svojo avtoriteto in po nepotrebnem razburjal igralce. V času, ko je reducirjal gaže in honorarje, je angažiral ljudi, ki so popolnoma nepotrebni v operi in drami. V drami je nastavil 3 nepotrebne statiste in pomožno pisarniško moč. Nadalje g. intendat protežira balet (ki je njegova »kaprica«, kakor se je nekoč izrazil). Balet je za Ljubljano odveč, dokler drama in opera nista sanirani. To sezono je balet stal gledališče ogromno vsoto, prinesel je pa v gledališko blagajno malo. Približno 100 tisoč dinarjev dosegajo izdatki za letošnje baletne predstave, ki so pa vrgle samo okoli 30.000 Din. Popoln razpust baleta tudi ni potreben, zapravljanje denarja je pa njega vzdrževanje v sedanjem obsegu, dokler se ne rešijo nujnejši gledališki problemi.

Umetniško osebje se bori proti intendantu nadalje iz čisto umetniškega stališča, ker je to oseba, pred katero osebje ne more imeti spoštovanja in zaupanja, ker se je ponovno izkazalo, da g. intendat nima pojma o gledališki umetnosti.

Ko je g. inž. Kregar nastopil svoje intendantsko mesto, je igralcem izjavil, da bo izvedel samo eno redukcijo, nakar da bodo gledališke finance v ravnovesju. Igralci so na to pristali v nadi, da s svojimi žrtvami pripomorejo k sanaciji gledališča. Obljubil je tudi, da bo reducirane vsote pozneje povrnil. Nekaj mesecev kasneje je intendat zopet reducirjal. To jasno pričajo, da ne zna gospodariti.

G. inž. Kregar se je sam potoeval za intendantsko mesto in je treba pri tem poudariti, da se je posluževal vseh sredstev, da bi bil imenovan za intendanta. Ako bi znal le gospodariti, bi ne prišlo tako daleč, da so bile igralcem plače znižane in so ostali 1. maja brez denarja.

Ob tej priliki se umetniško osebje sklicuje tudi na protest vseh kulturnih organizacij ob Kregarjevem imenovanju. Res je, da so bili igralci tedaj edini, ki so se za Kregarja zavzeli, to pa radi njegovih svečanih obljub predno je postal intendat in njegovih izjav, ko je zasedel to mesto.

Vse artistično osebje je zato mnenja, in je prepričano, da je ono teater in faktor, ki drži nivo teatra ne pa intendat, ki ima samo nalogo skrbeti, da morejo igralci v miru in pošteno izvrševati svoj vzvišeni poklic. Občinstvo ne pride v gledališče radi intendanta, temveč radi oderskih umetnin in tistih, ki jih izvajajo. Osebje zahteva, da se z njim v tem smislu tudi postopa. Sklednji so igralci izjavili inspektorju M. Čekiću zahtevo, da zaslji vse člane uprave, ker je znano, da so imeli z intendantom Kregarjem ostre nastope, ker jih ta ni vpošteval v čisto umetniških zadevah, kjer je g. inž. Kregar popolnoma nekompetent.

Demonstracije v dramskem gledališču

Snoči je pri reprizi Cerkenikove komedije »Roka pravice« prišlo v dramskem poslopiju med občinstvom do demonstracij proti intendantu R. Kregarju. V prvem odmoru je nagovoril iz lože prvega nadstropja publiko urednik revije »Tank« gospod Ferdo Delak, ki je med drugim izjavil, da je spravil intendant g. Kregar gledališče do razsula in da zahteva v imenu vsepoštene slovenske javnosti, naj ta zavod takoj zapusti.

Občinstvo je mirno poslušalo njegovo izjavo, nato pa je pričelo manifestirati za slovensko gledališko umetnost in demonstrirati proti intendantu R. Kregarju. Posebno živahno je demonstriralo dijaštvo. V drugem odmoru so demonstracije proti intendantu Kregarju ponovile. Ker je nekdo iz parterja parkrat zaklical baje v šali »Živio Kregar!«, je seveda izzval nove demonstracije proti intendantu. Ob koncu predstave je g. Delak ponovno nagovoril občinstvo in ga pozval, naj vztraja v borbi za ureditev razmer v ljubljanskem gledališču. Demonstracije proti g. Kregarju so tudi ob tej priliki ponovile. Pri tem je bilo čuti zopet par klincev zanj, ki pa niso mogli prevladati manifestacije za prosep slovenske gledališke umetnosti. Pomnožena policijska straža ni imela pomena, da bi nastopila proti demonstrantom.

Stabilizacija grške valute

Atene, 14. maja 5. Ministrski svet je sklenil stabilizirati drahm na bazi 375 drahem za angleški funt.

Roke proč od naše univerze!

Protj premetitvi rudarskega oddelka ljubljanske tehnične fakultete v Sarajevo. — Zahteva po rudarskem oddelku na ljubljanski univerzi je utemeljena.

Lokalni faktorji v Sarajevu so pokrenili akcijo, da bi se ustanovila tam montanistična fakulteta. V ta namen naj bi se po njihovem mnenju premestil rudarski oddelk ljubljanske tehnične fakultete v Sarajevo. S tem bi bila seveda naša najvišja kulturna ustanova znatno oškodovana in zato ni med Slovenci nikogar, ki bi odobral premetitev rudarskega oddelka v Sarajevo. Proforski zbor ljubljanskega rudarskega oddelka in svet ljubljanske tehnične fakultete sta to vprašanje temeljito proučila in zavzela svoje stališče, izraženo v resolucijah, ki jih v informacijo merodajnih krogov in naše javnosti objavljamo.

Resolucija sveta tehnične fakultete

Svet tehnične fakultete univerze v Ljubljani je dne 27. aprila 1928 proučil sarajevsko resolucijo ter premetljivo vprašanje rudarskih sol, in sicer 1. njih priklopite k fakultetam oziroma njih samostojnost, 2. njih posebne razmere v naši državi, 3. njih krajevno lego.

1. Nobena tehnična šola ne more dati slusateljem izčrpnega obvladanja tehničnih disciplin, pač pa jih mora izobraziti v tehnični smeri s predavanji in z delom v laboratorijih na temelju osnovnih predmetov znanstvenega značaja. Tehnične fakultete ali celo univerze nudijo najboljše pogoje za tak študij, ker so na široki bazi opremljene z učnimi sredstvi. Da se na samostojni rudarski šoli doseže približno izobrazba kakor na tehniških fakultetah, bi taka šola rabila nekako 23 učnih moči, dalje skoro vse laboratorije in institute tehničnih fakultet, ki pa na teh služijo drugim oddelkom, večinoma drugim fakultetam. Akademski duh pa, ki omogoča slusateljem doseči aspirantom na vodilna mesta potrebne izobrazbe, se sploh ne razvija na šoli z omejenim ciljem, tudi ne pri tako dobri opremitvi. Zato meni fakultetni svet, da je priporočljivo združiti rudarsko šolo s tehničnimi fakultetami. Tendence razvoja rudarskih sol v inozemstvu potrjuje to mnenje, ker se take šole nikjer več ne ustanovljajo kot samostojne, ampak se celo tam, kjer še obstajajo, kaže stremenje po združitvi s fakultetami.

Delitev ali celo krajevna ločitev rudarskega študija v dve leti pripravljalnega in 2 praktičnega pouka (école d'application) našim splošnim šolskim razmeram iz mnogih razlogov ne odgovarja.

2. Ustanovitev samostojnih rudarskih sol pri nas nasprotuje vselej in povsodi povdarni potrebi skrajnega varčevanja, ker take šole, kakor je bilo dokazano, zahtevajo večja sredstva kakor rudarski oddelki. Pri tej priliki naj še pomenimo, da se rudarski oddelk v Ljubljani kar najlepše razvija, da se njegovi absolventi z uspehom udejstvujejo v državni in privatni praksi, in da se tudi mlajši bosanski inženjerji sami in naši dijaki Bosanci z motiviranimi resolucijami zavzemajo za ohranitev rudarskega oddelka v Ljubljani.

3. Najugodnejša krajevna lega rudarske šole pa morda res zavisi bolj od njenem mestu nahajajočih se učnih sredstev nego od okolišnih prirodnih razmer.

Vendar bodi ugotovljeno, da so številke, ki slikajo bogastvo Bosne in Hercegovine na rudah, zelo problematične. Tamonjašna premogovna ležišča nikakor ne tvorijo 80% vsega bogastva naše države na premoгу, ki bi znašalo po navedi resolucije samo 2,5 milijarde ton. Trboveljska premogovna družba sama ima dobro skubiranih, ne fiktivnih, 300 milijonov ton, predvideva pa skoro še enkrat toliko v še ne dovolj raziskanih terenih. V Saleški dolini imamo približno 300 milijonov ton in poleg tega prostrana ležišča na Spodnjem Stajerskem in Dolenjskem.

Bogastvo železnih rud v Ljubiji so strokovnjaki sami spocetka ocenili na 600 milijonov ton in to skrcili pri anketi na 50 do 60 milijonov. Ravno Ljubija pa se da iz Ljubljane celo prej doseči kakor iz Sarajeva. Pa tudi Slovenija je bogata na drugih rudah (svinec, cink).

Brez dvoma je rudarska industrija v Sloveniji že zaradi tega, ker je privatna, dosti bolj razvita kakor drugod v državi, tako da bo slovenski rudar, nadzornik, slovenski plavzar in inženjer še dolgo časa učitelj bosanskim kolegom. Upeštevajmo samo, da je leta 1927 Slovenija producirala 1.785.686 ton premoga, dočim Bosna, razvita kot bogata, 798.876 ton. Prav tako bo železna industrija v Sloveniji vsled njene stare tradicije služila kot vzorec drugim, ki bi nastale v državi.

Fakultetni svet torej meni, da je združitve rudarske šole s tehnično fakulteto priporočljiva iz didaktičnih razlogov in neizogibna v naši državi, ki mora varčevati ter dalje, da je Ljubljana zelo ugoden kraj za tehnični študij sploh in spicijelno za rudarski, in zahteva, da se nihče ne dotakne rudarskega oddelka tehnične fakultete.

Resolucija proforskega zbora rudarskega oddelka tehnične fakultete

Stoječ na stališču popolne objektivnosti, zavedajoč se resnosti akademске izobrazbe in s to združene kompliciranosti notranjega ustroja akademskih učnih institucij ter končno imajoč dobro v vidu težki finančni položaj naše države, je prišel proforski zbor montanističnega oddelka v svoji seji dne 25. aprila 1928 glede resolucije ankete, obdržane v Sarajevu radi premetitve rudarskega oddelka, do sledečega zaključka:

Tehnična visoka šola v splošnem ne more stremeti za tem, da bi dala svojim slusateljem izčrpnega znanje te ali one tehnične discipline. Ona mora dati le znanstveni temelj za razumevanje tehničnih pojavov in navajati slusatelje, kako se znanstvene metode uporabljajo za proučevanje teh pojavov. Nepobitno pa je, da so ravno stvarna in znanstvena predavanja v zvezi z laboratorijskim praktikom iz splošnih predmetov glavna podlaga vsakemu specialnemu študiju posameznih tehničnih panog, posebno pa še montanistiki,

ki ne predstavlja eksaktno znanost, ampak nekako kombinacijo najrazličnejših tehničnih disciplin. Ker pa je pridobitev te podlage mogoča samo na univerzi, odnosno na kompletni tehnični fakulteti, ki je že opremljena z vsemi študijskimi pripomočki in zasedena s stalnimi, znanstveno visoko izobraženimi nastavniki, ni dvoma, da je priključitev montanistične univerzi odnosno tehnični fakulteti predpogoj za uspešno znanstveno delovanje, ker le taka organizacija da živ in zanimiv material za učenca kakor tudi za učitelja.

Po tem principu se vsepovsod ustvarjajo nove visoke šole, oziroma tehnične fakultete, nikdar pa ne z ustanovitvijo samo specialnih strokovnih oddelkov. Obratno se danes pojavlja močna tendenca priklopite doslej samostojnih, provincialno dislociranih tehničnih oddelkov tehničnim fakultetam oziroma univerzam v univerzitetnih centrih. (Pribram, Leoben). Nemožne je pričakovati od merodajnih prosvetnih oblasti, da bi z obratnim postopkom pri premetitvi montanističnega oddelka iz Ljubljane v Sarajevo, pogazila povdarnice, edino pravilne principe. Kajti ustanovitev visoke rudarske šole morda celo samo z višimi semestri, pri čemur bi morali slusatelji prve štiri semestre absolvirati na drugih univerzah in visokih šolah, bi predstavljala ne le vse že zgoraj navedene nedostatke in težkoče, ki nastanejo pri predavanju brez neobhodno potrebnih znanstvenih institucij in pripomočkov, ampak bi tudi slusatelji pri prehodu iz ene šole v drugo izgubili najmanj eno študijsko leto. Z državnega kakor tudi narodno-kospodarskega stališča bi to bila velika napaka, ker šola mora skrbeti za to, da se čas neprekinjeno izkoristi v študijske svrhe in tako slusatelji po možnosti absolvirajo v najkrajšem času. Nikakor pa si ne more proforski zbor montanističnega oddelka zamisliti ustanovitve kompletne rudarske fakultete v Sarajevu, ker to bi pomenilo popolnoma na novo organizirati in z vsemi učnimi pripomočki opremiti osem znanstvenih institutov, in sicer: institut za matematiko, fiziko, strojeslovje, elektrotehniko, kemijo, mehansko tehnologijo, geodezijo in stavbarstvo, izvzemši torej samo mineraloško petrografski institut, kateremu bi eventualno služile že v deželnem muzeju v Sarajevu postojee zbirke. Ker bi bilo za predavanja odnosnih predmetov potrebno vsaj 23 učnih moči in bi bilo le nekako njih 5 na razpolago z ukinitvijo montanističnega oddelka v Ljubljani, bi se moralo na novo imenovati vsaj nekako 18 profesorjev-znanstvenikov.

Lahko si predstavljamo kako ogromne vsote bi bile za vse to potrebne in ravno v času, ko se bilje bof za redukcijo fakultet in za temeljito pocenitev in racionalizacijo visokošolskega pouka. Ali naj se morda posameznikom na ljubo z neizmernimi finančnimi žrtvami napravijo brezplodni eksperimenti? Stoječ na tem stvarnem in striktno objektivnem stališču zastopa proforski zbor montanističnega oddelka odločno načelo za združenje tehnične in tudi rudarske visoke šole z univerzo, ker le tak organizem zamore zagotoviti hitri in uspešni razvoj te tehnične panoge. Ker ima Ljubljana že vse povdarnice principijelne predpogoje za obstanek montanističnega oddelka pri tehnični fakulteti niene univerze, smatra proforski zbor, da bi vsaka okrnitev tega oddelka pomenila absolutno degradacijo sedanega v najlepšem razmahu nahajajočega se stanja.

K vprašanju tudi zahtevane ustanovitve plavzarske fakultete v Sarajevu proforski zbor ne more zahtevati meritornega stališča, ker tak v Ljubljani ne obstoja, pač pa je mnenja, da pri malenkostni potrebi plavzarskih inženjerjev sedaj kakor tudi v bodočnosti državo stala ta institucija istotako ogromnih žrtev. Zato se je vzela ta misel svoičas tudi v Ljubljani v pretres, a se ni realizirala radi prevelikih materijelnih potrebščin.

Kar se tiče druge praktične točke uvodoma omenjene resolucije, zastopa proforski zbor montanističnega oddelka zopet principijelno stališče, da visoki znanstveni zavodi niso vezani toliko na zunanje prirodne pojave, kakor pa na že povdarnice notranji ustroj institutov. Če pa že mora tudi k tej točki zavzeti svoje stališče, potem naglašja, da so vse številke premoga in rudarskega bogastva Bosne in Hercegovine v tej resoluciji zelo problematične in nedokazane, ker so vsa premočišča veliko premalo sistematično preiskana, da bi se zamogla izračunati vsaj približna kubatura. Očividno je že pretirana cenitev participacije premogovnega bogastva z dvema milijardami ton na celotnem bogastvu premoga v državi z 2,5 milijardami ton. Sai ima samo trboveljska premogovna družba v svojih okoliših s sistematičnim raziskavanjem nesporno odkrilih in naoprežene skubiranih 300 milijonov ton, predvideva pa skoraj še enkrat toliko v drugače produktivnih toda ne dovolj raziskanih terenih. Ker imamo v Sloveniji v Saleški dolini (Velenje) poznanih približno tudi 300 milijonov ton in prostrana premočišča na celem spodnjem Stajerskem in Dolenjskem, se more celotno bogastvo zelo približati onemu Bosne in Hercegovine, seveda s to razliko, da imamo vsaj pri Trboveljski premogovni družbi popolnoma realne številke katerih ona v Sarajevski resoluciji pogrešamo. V kvalitativnem pogledu na premoz v Sloveniji vsaj kot komerčno daleko nadkriljuje bosanske proizvode. Ni torej že z ozirom na premogovno bogastvo Slovenije mogoče, da zavzema bogastvo Bosne in Hercegovine v celi državi na premozgu 80%, ker razpolaga tudi še Hrvatska, Srem in Srbija z respektabilnimi količinami, ki so za narodno gospodarstvo enako važnega pomena.

Res je, da Slovenija ne razpolaga z istimi količinami železne rude kakor Bosna, toda povdarjati se mora, da so slovenska rudišča oživotvorila v srednjem veku razvito železarsko industrijo, ki je postala tradicionalna in ima svoj popolni izraz v kvalitativno visoko stoječih v naši državi največji iclarski industriji. Nedvomno je, da bo ravno vsled tega vzgojnega vpliva tudi v bodoči bosanski železarski industriji igral disciplinirani in tradicijonalno v svoji stroki izvečbani slovenski plavzarski mojster in delavec važno vlogo

in postal vzgojitelj domačega bosanskega naraščaja. Sicer pa moramo tudi tu pripomniti, da smo ravno glede cenitve bogastva na železnih rudah v Bosni doživeli že velika presenečenja, ker so to količino današnji vodilni rudarski strokovnjaki pred nekotliki leti še cenili na 600 milijonov ton, na anketi pa sami to število reducirali na 50 do 60 milijonov ton. Tudi to je za nas še krasna gospodarska rezerva, katero pa na žalost še danes kot sirovino za malenkostni dobiček forsirano izvažamo v inozemstvo.

Znano je v Sloveniji bogastvo na svinčnih rudah posebno v Mežici, kjer se pridobiva dnevno čez 300 ton rude s povprečno z 12 % Pb in v topilnici predela okroglo 50 ton čistega svinca dnevno. Tudi druge rudine so raztresene po posameznih nahajališčih, kjer se eksploatirajo. Od teh je posebno omeniti antimonove in cinkove rude. Za predelavo slednjih obstoji v Celju velika cinkarna.

Nasprotno pa so podobna rudišča Bosne in Hercegovine radi pomanjkaja kapitala in komunikacij ostala nepreiskana in se jih rad' tega niti približno ne more oceniti.

Kot najboljši dokaz za visoko razvito rudarsko industrijo v Sloveniji pa se mora smatrati velika produkcija premoga in drugih rudarskih proizvodov, ki sumarično daleko presegajo ono Bosne in Hercegovine. Saj je znašala po avtentičnih podatkih gospoda ministra šum in rud, katere je navedel v zadnji budžetni debati, leta 1927 v Sloveniji produkcija premoga 1.785.686 ton, med tem ko je ta znašala v Bosni in Hercegovini samo 798.876 ton, torej skoro za 1 milijon ton manj. Ker pa so tudi tehnično rudniki v Sloveniji, posebno svetovno znani rudniki trboveljske in meziške družbe, na popolnem visku, kar se o bosanskih rudnikih še davno ne bo moglo trditi, in je v tej industriji udejstvovana privatna inicijativa, in kar je edimentne vzgojne važnosti tudi privatna disciplina, je nedvomno tudi iz praktičnega vidika po objektivni presoji navedenih činovnic Ljubljana, oziroma Slovenija za montanistični študij na vsak način bolj kvalificirano mesto, kakor pa Sarajevo. Vsestransko dobre železniške zveze pa omogočajo tudi hitro in ceno privedite študijskih potovanj v inozemstvo, n. pr. v sosednja tehnično zelo razvita alpinska rudarska okrožja in še celo najmodernejši bosanski rudnik, t. j. Ljubija, se more iz Ljubljane prej doseči kakor pa iz Sarajeva.

Končno je potreba povdariti tudi to dejstvo, da se še sama najmlajša generacija bosanskih rudarskih inženjerjev, kakor tudi sedanji dijaki Bosanci z motiviranimi resolucijami zavzemajo za ohranitev obstoječega stanja, kar pomeni, da zahteva sarajevske ankete ni izraz narodne potrebe, kateremu bi se z ustanovitvijo meščanskih in privrednih srednjih sol, recimo tudi rudarske, brez dvoma najbolj ustreglo.

Učiteljice protestirajo

Dne 5. t. m. smo poročali, da je v novem zakonu o osnovnih solah določba, po kateri se smejo učiteljice moštiti samo z učitelji. Če se poroči učiteljica s kom drugim, izgubi službo. K tej vesti smo prejeli iz krogov učiteljic naslednji dopis:

Ali smo učiteljice sužnje, da se moramo moštiti z onimi, ki jih ne ljubimo? Ali je morda vsaka učiteljica, ki se posveti pouku v šoli, ustvarjena za možitev samo z učiteljem? Vsa čast učiteljem, toda povsem umevno je, da ni vsaka učiteljica ustvarjena za učitelja. Menda je za možitev potrebna svobodna volja in mislimo, da lahko ostane državni proračun prav tako aktiven, ako vzame učiteljica za moža učitelja ali pa koga drugega. Rade bi vedele, iz katerih vzrokov se hoče omenjena določba uveljaviti, zaradi proračuna ali zaradi redukciranja? Poročalo se je tudi, da je baie ta določba potrebna zato, da bi se učiteljice ne moštile s kmeti, orožniki, vaškimi trgovci, občinskimi pisarji itd. Menda bo pač vsaka učiteljica vedela, kdaj in pod kakšnimi pogoji se lahko poroči s kmetom, ali zaradi premoženja ali zaradi izobrazbe. To velja tudi za orožnike, ki se v svojih soah vsak dan izobrazujejo, da more biti država nanje zares ponosna. Ali se v resnici učiteljica ne bi smela poročiti z orožnikom, ki je prav tako državni uslužbenec in dobiva enako plačo?

Protj določbi novega zakona o osnovnih solah, ki hoče omejevati osebno svobodo učiteljic, moramo protestirati vse učiteljice, ker pomenja naše zasnoženje. Dočim je 20. stoletje prineslo celo emancipacijo muslimank, ki so odložile koprene, hočajo sedaj v naši državi postaviti na njihova mesta učiteljice in jih z zakonom žigosati kot podrejena, manj vredna bitja, ki ne smejo imeti svobodne volje. Vse do gotove meje!

Hipotekarna banka in občinske hranilnice

Iz tukajšnje podružnice državne hipotekarne banka smo prejeli:

V sobotni številki Vašega lista (št. 110 z dne 12. t. m.) ste objavili na drugi strani v članku »Za Koristi ljubljanskega prebivalstva« pod »Hipotekarna banka in občinske hranilnice«, I. odstavek: »Člen 12 zakona o Državni hipotekarni banki res tudi določa obrestno mero za posojila po 6%. Uprava Državne hipotekarne banke pa se te zakonske določbe ne drži, temveč je obrestno mero vsajala na 9%....«

V drugem odstavku: »Med tem pa ko se Državna hipotekarna banka ne drži v zakonu določene obrestne mere (6%) za posojila, kar bi moglo biti v korist pridobitnih krogov Slovenije....«

Ker gornje navedbe deloma ne odgovarjajo dejstvom, prosimo, da izvolite priobčiti sledeče pojasnilo:

Res je, da člen 5. določa 6% obrestno mero za posojila, toda ta člen je bil s čl. 5 a (leta 1922) Uradni list 87-276 z dne 21. avgusta 1922) dopolnjen in se glasi: »Pogoje, ob katerih naj Državna hipotekarna banka opravlja te posle, uredi upravni odbor s posebnim pravilnikom, katerega odredbe morajo biti utemeljene v zakonu o ureditvi Državne hipotekarne banke. Upravni odbor odreja za vse te posle višino obrestne mere za emitiranje zastavnice in obveznice po § 86. točki 6. zakona o ureditvi Državne hipotekarne banke. Upravni odbor poroča ministru za trgovino in industrijo pisмено o odločbi upravnega odbora

glede obrestne mere. Ako odloči upravni odbor, da bodi obrestna mera na posojila večja nego 7½%, na vložene javne fondе in pupularne mase pa manjša nego 5%, si mora za take odločbe izposlovati odobritev ministra za trgovino in industrijo.«

Ker je bila obrestna mera posojil, ki jih je banka sklenila v inozemstvu, večja kot 7½%, je banka dobila v smislu čl. 5 a zakona pristojno dovoljenje ministrstva trgovine posojil od 7½% na 9%.

Delo Državne hipotekarne banke temelji popolnoma na zakonskih predpisih, po njih se banka ravna in jih točno izvršuje.

Ne dajmo se izigravati!

Znano geslo pokojne Avstro-Ogrske divide et impera se žal uveljavlja tudi v našem javnem življenju. Skoro vsa društva in organizacije, ki imajo svoje centre v Beogradu, se drže tega principa in skušajo na vse načine zanesti razdor med svoje družnice v prečasnih krajih, da bi mogle centre nemoteno diktirati članom svojo voljo. To se pozna zlasti v združenju rezervnih oficirjev, v katerem so razmere od dne do dne neznošnejše. Predsednik središnje uprave g. Radosavljevič je po svojih metodah in nazorih pravi diktator, ki bi spadal v diktatorsko Spanijo ali Italijo, nikakor pa ne na mesto predsednika tako važne patriotske organizacije. Za kvalifikacijo tega gospoda je značilno, da se drži predsedniškega mesta kakor klop masne kože in da mu ne gre v glavo, da bi moral iz znane afeze z vmešavanjem uduženja v dnevno politiko izvajati konsekvence in odstopiti. Mnogi podobori so nastopili proti njemu in ker je čutil, da se mu majoje tla pod nogami, je priredil turnejo po državi in posetil vse podobore, da jih v svoji diktatorski objestnosti prepriča in spravi na kolena.

Te dni se je zglasil tudi v Mariboru, kjer je naročil predsedniku podobora, naj skliče članski sestanek, češ da se mora predstaviti članom mariborskega podobora in poročati o delovanju središnje uprave. Na članskem sestanku je nastopil z daljšim govorom, v katerem je koval središnje upravo v zvezde in jo hvalil kot vzor društvene centrale. Središnji upravi predseduje on in kdor pozna razmere v združenju rezervnih oficirjev, mora priznati, da je središnja uprava zlasti v kočljivih zadevah, kakršna je bila gonja proti Svetozarju Pribečeviču, pod njegovo diktaturo. Tako je g. Radosavljevič v Mariboru pel slavo sebi in svojim »velikim« zaslugam za organizacijo rezervnih oficirjev, ki so pa v luči objektivnosti zelo dvomljive.

Glavni namen njegovega poseta v Mariboru je bil, nahujskati člane mariborskega podobora proti članom ljubljanskega podobora, ki po svoji ogromni večini obsojajo intrige in diktaturo g. Radosavljeviča. Žal, da so se dali člani mariborskega podobora tako daleč izigrati, da so nasedli g. Radosavljeviču in se uklonili njegovi diktatorski volji. To je žalosten pojav, vreden obžalovanja in obsodbe tem bolj, ker je že skrajni čas, da se napravi v združenju rezervnih oficirjev red in da se odstrani iz središnje uprave diktatorska objestnost v osebi g. Radosavljeviča. Razmere v organizaciji rezervnih oficirjev bi se dale sanirati samo s složnim nastopom vseh članov, ki hočejo organizaciji dobro. Pripominjamo, da je ljubljanski podobor kot najmočnejši v državi zavzel odločno stališče proti vmešavanju uduženja v politiko in proti diktatorskim metodam predsednika g. Radosavljeviča. Zato je središnja uprava brez vsakega uvikla prekinila z njim odnose, kar je pač ustavila v društvenem življenju. Zdad hoče g. Radosavljevič izolirati ljubljanski podobor in ga prisiliti, da pade pred njim na kolena in prosi diktatorja odpuščenja. Žalostno je, da je našel ta gospod celo med slovenskimi članki podporo in odobravanje za delo, ki more uduženju rezervnih častnikov samo škodovati.

Prosveta

Donski kozaki v Ljubljani. Včeraj so v Unionu peli takozvani donski kozaki, združeni v moški pevski zbor pod imenom »Platov«. Najbrž se ne bom prav nič zmotil, ako bom trdil, da med temi pevci morda ni niti 5% pristnih donskih kozakov in v vsem njihovem programu niti toliko pristnih kozaskih pesmi. Vse to ne spada v koncertno dvorano, temveč v kabaret, kjer so ti, ali njim enaki pevci običajno tudi nastopali, dokler niso »pogrnutali«, da v koncertnih dvoranah ni nič boljše in razsodnejša publika kot tam. Zato tega »koncerta« ne bom sodil iz umetniškega vidika, oziroma, ga prav nič ne bom sodil. Zastlo si je resnična umetnost včeraj zakrila obraz ter pred razbesnelo črnijo zbežala. Upajmo, da se desakrarna unionska koncertna dvorana prav kmalu zopet blagoslovi.

Premijera v dramj. Jutri se vprizori v dramskem gledališču Maeterinckova tridesjanska drama »Stilmondski župan«, katere snov je vzeta iz prvih početkov svetovne vojne. Naslovno vlogo župana kreira g. Levgar, v ostalih glavnih vlogah pa nastopajo g. Rogoz, Skrbinec, Jerman, Kralj, Smerkolj, Jan in g. Mira Danilova. Režijo vodi g. C. Debevec. Predstava se vrši izven abonmaja, dostop s 50 % popustom, ako si nabavijo vstopnice v predprodaji, in sicer se sede, katere so imeli kot abonenti.

Iz pisarne dramskega gledališča. Drama pripravljiva za zaključek sezone Jerom Jeromovo veseligoj »Fany in njena žlahta«, v režiji g. Milana Skrbinskega in aktualno z devetdesetno »Pustolovčinah dobrega vojaka Svejka« z g. Cesarjem v naslovni vlogi. V istem komadu bo gostoval priljubljeni igralec g. Daneš-Gradiš, član mariborskega gledališča, ki je kiral prvi slovenskega Svejka. Vprizoritve Svejka je obenem poslednje delo, ki se vprizori v letošnji sezoni.

Gostovanje v dramj. Uprava Narodnega gledališča se pogaja z znamenitim nemškimi igralcem Aleksandrom Moissijem za enkratno gostovanje. Vprizorili bi se lsbnovi Strahovi z Moissijem kot Osvaldom in znameniti Eriko Wagner kot gospo Alving. Prve dni junija bo gostoval odlični

češki igralec Stepanek v vlogi Cyrana de Bergerac. Član mariborskega Narodnega gledališča Gradiš-Daneš pa bo gostoval v Pustolovčinah dobrega vojaka Svejka, katere premijera bo začetkom meseca junija.

Gostovanje zagrebške drame v Ljubljani. V petek dne 18. t. m. gostujejo v ljubljanski dramj prvaki zagrebške drame. Vprizorijo izvorno dramo »Agonija«, katero je napisal hrvatski pisatelj Križevič. Glavno vlogo v tem delu, ki je ob premieri v Zagrebu v vsakem oziru izvrstno uspeła, igra naša rojakinja članica zagrebške drame g. Vika Podgorca. Predprodaja vstopnic po običajnih dramskih cenah pri dnevni blagajni v operi.

Marij Simenc gosj ljubljanske opere. Na praznik v četrtek gostuje v operi »Tosca« g. Marij Simenc. S tem nastopom se odlični gos nekako poslavlja od ljubljanskih članov, ker zapusti v prihodnji sezoni Jugoslavijo in odide na nov angažma v Nemčijo. Poleg njega nastopijo v »Tosci« še ga. Mitrovičeva, gg. Holodkov, Betetto in Janjko. Predstava je izven abonmaja po običajnih opernih cenah.

Opereta »Lady X« za abonente recda D se poje v ljubljanski operi v četrtek 16. t. m. v običajni zasedbi.

Ljubljanska drama. Na praznik v četrtek zvečer ob 20. se vprizori v dramj velezabavna komedija »Nedeljski oddih« pri izredno znanih cenah, to je sedeži od 15 Din navzdol.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 15. maja 1928; katoličani: Izidor, Zofka; pravoslavni: 2. maja Atanazij.

Jutri: Sreda, 16. maja 1928; katoličani: Ivan Nepomuk; pravoslavni: 3. maja, Mladena.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprt.

Opera: »Dekle zlatega zapada«.

Kino Matica: »Črni pirat«.

Ljudski kino (Ideal): »Čarjev glasnik«, drugi del in konec (L. Možuhin).

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Nepreklicno zadnjokrat danes ob 4. 1/8. in 9. uri grandiozni vefilm

ČRNI PIRAT

V glavni vlogi neprekosljivi DOUGLAS FAIRBANKS, mož, ki ga občuduje ves svet. Zadnja prilika, da si ogledate to veledelo bajne lepote. Zasiurajte si takoj vstopnice!

Tel. 2124 Filml. kino Matica

Sport

— Neiasna situacija v ljubljanskem prvenstvu. Situacija v ljubljanskem prvenstvu, odnosno prvenstvu LNP je še vedno nejasna. LNP je zahteval od saveza, naj poda jasno in precizno izjavo, ali se prizna rezultat tekme Ilirija - Slavija, ki ga je verificiral LNP ali se naj razveljavlja in se na podlagi tega odigra nova prvenstvena tekma med Ilirijo in Primorjem. JNS je sicer dal odgovor, v katerem navaja isto kot je navedel g. Riboli, toda njegov odgovor je v nasprotju z izjavo, ki jo je podal dne 8. maja. Nič ni konkretnega in situacija je po savezovi krivdi, ki noče s pravo barvo na dan. Še vedno popolnoma nejasna.

— Službeno iz Lhp. Eks praesidio se izpreminja deeligiranje sodnikov za tekme dne 17. t. m. sedeče: Za tekmo Maribor-Mura se delegira mesto g. Boltesarja g. Šneler rez. z. Voglar. Seja odbora se vrši jutri ob 20. uri v poselni sobi kavarnе Evropa. — Tajnica.

Sokol

— »Prednjaka«. Izšla je 4 številka letošnjega »Prednjaka«, lista za jugoslovensko sokolsko prednjaštvo. Njegova vsebina je: E. Lovšin: K letošnjim našim lahkim atletskim tekmam. — Stanko Trček: Nekaj vaj za krepitev trupa. — Dr. V. Murnik: Obrati pri prostih vajah. — Fr. Lhotsky: Nekaj navodil in pripomb o priliki lahkoatletskih tekm JSS 1928. — Moč zgleda. — Objave tehnične odbora JSS. — Iz žup JSS. — Raznoterosti. — Listek: Sistem brata Krpana. (V proslavo sedemdesetletnice njegovega odkritja spisal dr. V. Murnik.) Ta številka »Prednjaka«, ki ga vsak Sokol čita od številke do številke z večjim zanimanjem, ima na naslovni strani krasno sliko, ki predstavlja telovadca ljubljanskega Sokola v izvanredni vaji »Vznos v vzpori na bradljah«, v Listku pa nam predstavi mojster H. Smerkar Levstikovoga Martina Krpana v sokolski obleki. Izredno uspeła karikatura je imenovana »Moji si steme«. — »Prednjaka« izhaja vsak mesec in letna naročnina znaša Din 30.—. Naroča se pri Jugoslovenskem Sokolskem Savezu (Narodni dom).

— Sokolič. prinaša v 4. letoš. številki, ki je pravkar izšla, naslednjo vsebino: Marjan J. Tratar: Vigrad. — Griša: Prebujenje. — Ivo Majcan: Kako je postao Sokolič. — L. Liška M. K.Č. Kdo je najmočnejši? — Hrvoje H. Vajs: Slavenski orao. — Niko: Na Jurjevo. — Marjan J. Tratar: Nedeljski pozdrav na jugu. — Hajrudin Čurić: Glasovi vladine. — Hajr. Čurić: Čuvajmo se! — Vladimir K.: Bolgari — naši bratje. — Proste vaje za deca (predpisane za Gorenjsko sokolsko župo). — Glasnik. — Zabava.

Pomagajte Bolgarom!

Dnevne vesti.

— Odlikovanje Kola srbskih sestara. Povodom 25-letnice je kralj odlikoval Kolo srbskih sestara z redom Belega Orla V. stopnje, predsednica Mirko Grujićeva z redom Sv. Save II. stopnje, podpredsednica Bosa Ivanovićeva, predsednica Kola v Pozarevcu in predsednica Kola v Sarejevu Maro Pavlovićeva pa z redom Sv. Save III. stopnje.

— Českoslovaški parlamentarci v Jugoslaviji. V nedeljo 20. t. m. prispe v Beograd 18 českoslovaških narodnih poslancev, ki se bodo posvetovali z našimi poslanci glede kulturnega in gospodarskega zblizanja med obema državama. Plenarna seja se bodo vršile v dvorani poslopja zunanjega ministristva. Českoslovaški gostje posetijo po končanem delu Bosno, Črno goro in Dalmacijo.

— Naši odvetniki v Franciji. V Reimsu se bo vršila od 17. do 20. t. m. svečanost obnove v svetovni vojni porušene palače pravde. S to svečanostjo so združeni kongres francoske nacionalne zveze odvetnikov. Svečanosti se udeležijo deputacije odvetnikov iz vseh evropskih držav. Tudi jugoslovenski odvetniki bodo zastopani in sicer po deputacijah iz Beograda in Zagreba. Ljubljanska odvetniška zbornica ne pošlje v Reims svojega zastopnika.

— Preselitev jugoslovenskega konzulata v Gradcu. Jugoslovenski konzulat v Gradcu se je t. dni preselil v Schumannsgasse 14, I. nadstropje.

— Važno za izseljence. Konzulat republike Chile v Zagrebu opozarja izseljence, da za potovanje v Chile ni potrebno posebno dovoljenje. Konzulat daje vizume na navadno potne liste. Izseljenci potrebujejo samo zdravniško izpričevalo, potrdilo policije, da nimajo na vesti nobenih zločinov ali prestopkov in tri fotografije. Vizumi se izdajo po prošilnem osebno Taksa znaša 264 Din.

— Znižana vstopnina na velesjeja. Uprava Ljubljanske velesjeje je sklenila delno znižati vstopnino za obisk velesjeja, ki se vrši od 2.—11. junija. To znižanje velja zlasti za državne in privatne nameščence ter dijaštvo. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno, za ceno Din 15. Te vstopnice se daje le v predprodaji pri uradu velesjeja (ekonomat). Pozivamo vse stanovske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic.

— Kupujte automobile in motorna kola na letošnjem velesjeju v Ljubljani, ki se vrši od 2.—11. junija. Le tu se bo kupcu nudila najboljša prilika pogledati vse in kupiti ono, kar mu prija. Razstavljenih bo v posebnem, obsežnem paviljonu nad 200 avtomobilov in motornih koles vsakovrstnih svetovnih znamk.

— Zvonovi na letošnjem ljubljanskem velesjeju od 2.—11. junija. Lepo ubrani zvonovi, uliti od strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, bodo tudi letos peli svojo kovinsko pesem na velesjeju. Na to posebno opozarjamo naše podeželsko ljudstvo in že sedaj vabimo vse one, ki nameravajo svojim cerkvam preskubeti nove zvonove, da si pridejo te ogledat na velesjeju.

— Šolska vodstva pozor! Letošnji ljubljanski velesjeji se vrši od 2.—11. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva posebno ona na deželi, naproša Uprava ljubljanskih velesjejev, da naj svoje majske izlete urede tako, da si bo mladina v zvezi z izletom zamogla ogledati tudi velesjeje. Na velesjeju bo zbrano prilično vse, kar zamore zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos. Kajti večina razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlaga pod vodstvom strokovnega učiteljsstva bo mladini v največjo korist.

— Vsem društvom ZKD! Bliža se občni zbor Zveze kulturnih društev in treba je napraviti bilanco našega naprednega prosvetnega dela. ZKD je zato poslal pričetkom tega meseca vsem društvom tekočino »Statistično poročilo« s prošnjo, da jo vestno in točno izpolnilo ter vrnelo najkasneje do danes na spodnji naslov. Ker nam še mnogo društev do danes ni odgovorilo, jih ZKD tem potom ponovno prosi in poziva, naj svoje podatke pošljejo takoj, da se bo dalo vse potrebno pripraviti do občnega zbora. Naj ne bo nobenega društva, ki ne bi poročalo o svojem delu, kajti le po tem bomo spoznali veličino skupnega napredka. Prihranite nepotrebno dopisovanje in stroške za urgence in odgovorite na vprašanja v statističnem poročilu takoj!

— Zveza kulturnih društev Ljubljana.

— Deželna cesta Kamnik—Črna—Gornji grad. Po odstranitvi plazu pri Črni je promet na deželni cesti Kamnik—Črna—Gornji grad zopet odprt.

— Vreme. Danes je sv. Zofija, ki je znana med ljudstvom kot »mokra Zofka«, ki se pa letos ni izkazala. Kritične dneve hladnega in deževnega vremena smo prestali in zdaj se bo vreme končno menda obrnilo na bolje. Zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 760, temperatura je znašala 8 stopinj. Barometer je sicer nekoliko padel, vendar se pa ni bati, da bi dobili zopet več dni trajajoče deževno vreme. Včeraj je bilo deloma oblačno v Ljubljani in v Beogradu, deževno v Mariboru in Zagrebu, jasno pa v Skoplju, Splitu in Dubrovniku. Vreme je še vedno razmeroma hladno. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Zagrebu in v Splitu in sicer 18 stopinj. V Dubrovniku je bilo 17, v Mariboru in Skoplju 16, v Ljubljani 15,6, v Beogradu 7 stopinj. Zjutraj je povsod hladno.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela od posojilnice v Črnomlju in Zalcu, potem od meščanske korporacije v Kamniku podporo po 100 Din. Lepa hvala.

— Smrtina kosa. Včeraj je umrla v Ljubljani soproga zvanilnika državnih železnic ga. Frančiška Pavliha. Pokojna je bila vzorna žena in skrbna mati. Pogreb bo jutri ob pol treh iz mrtnišnice državne bolnice. Blag ji skomin! Teško prizadeti rodbini naše izkreno sožalje!

— Zanimiva obsodba. Beograjsko kasazijsko sodišče je razveljavilo obsodbo va-

ljevskega okrožnega sodišča, s katero sta bila zloglasna razbojnika Omerovič in Maksimovič obsojena na smrt in vsak na 760 let težke ječe. Beograjsko kasazijsko sodišče je obsodilo vsakega na 180 let težke ječe in 58 - krat na smrt. Razbojnika bosta ustreljena čez 15 dni, sedeva samo enkrat, ker ju 58 - krat ne morejo ustreliti.

Iz Ljubljane

—lj V Ljubljani se mudi zastopnik ministristva prosvete, da pospeši rešitev našega gledališkega vprašanja, ki gre v prvi vrsti za to, da se pridobijo narodnemu gledališču sredstva, ki so za njega nadaljni neokrnjeni obstoj poleg državne dotacije neobhodno potrebna. Vsakršne demonstracije so v tem trenutku popolnoma neumestne in stvari samo škodujejo. — To notico smo prejeli iz gledališke pisarne.

—lj **Reprezentanca SKS na mednarodnem kmetskem kongresu v Pragi.** Danes opoldne je odpotovala reprezentanca SKS na mednarodni kmetski kongres, ki se vrši te dni v Pragi. Kongresa se udeležijo pod vodstvom poslanca Ivana Pucija ing. Župančič, predsednik Kmetijske družbe Ivo Sancin, publicist Albin Prepeluh, geometer Ivan Mravljic in podtajnik Kmetijske družbe France Kafol.

—lj **Občni zbor gostilničarske zadrage.** Včeraj dopoldne se je vršil v prostorih restavracije g. Frana Kavčiča na Privozu redni letni občni zbor ljubljanske gostilničarske zadrage. Predsednik g. Fran Kavčič je v otvoritvenem govoru pozdravil občnega referenta nadsvetnika g. dr. Rupnika in omejil v splošnih potezah obupni položaj gostilničarske obrti. Izbrpno poročilo o težkem položaju gostilničarjev je podal tajnik g. Pintar. Naglašal je zlasti težke posledice, ki jih čutiljo gostilničarji pod teho davka na nočni obisk. To vprašanje je za gostilničarje življenjskega pomena, toda kljub vsem naporom doslej žal še ni bilo za gostilničarski stan ugodno rešeno. Po tajniškem poročilu in pojasnilih šefa obrtnege oddelka na magistratu g. dr. Rupnika so se vršile volitve odbora. Za načelnika je bil soglasno izvoljen g. Fran Kavčič, za namestnika g. Krapež, za odbornike pa gg. Ivan Dachs, Jan Fiala, Karel Polajner, Ivan Stritar, Peter Stepic, Jernej Cerne, Matko Soklič in Rudolf Škulj; za namestnike so bili izvoljeni gg. Franc Breskvar, Ignacij Banko, Jernej Marenče in Jernej Ložar, za revizorje pa Ivan Usnik in Leopold Zupančič. Po volitvah so gostilničarji razpravljali o raznih perečih stanovskih zadevah. Na predlog predsednika je občni zbor soglasno votiral za žrtve potresne katastrofe v Bolgariji 2000 Din. Na zborovanje gostilničarjev v Zagrebu, ki se vrši danes v znak protesta proti previsokim taksam, so poslali naši gostilničarji tajnika g. Pintarja.

—lj **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 6. do 12. maja 1928 iskalo dela 1267 moških in 321 žensk, skupaj 1588 brezposelnih. Prostim mest je bilo 213 za moške in in 132 za ženske, skupaj 345. Posredovanj se je izvršilo 155 moških in 131 žensk, skupaj 286. Odpotovalo je 77 moških in 4 ženske, skupaj 81; odpadlo pa je 3 moški in 2 ženski, skupaj 5 brezposelnih. **Delo išče:** moški: 1 absolvent kmetij, 3 manipulant za lesno stroko, 1 gozdni čuvaj, 10 gozdnih delavcev, 1 ekonom, 1 rudar, uradnik, 1 rudar, paznik, 9 rudarjev, 2 pečarja, 3 kamnoseki, 1 kipar, 1 izdelov. cementnih izdelkov, 3 železostrugarji, 6 zlatarjev, 23 kovačev, 26 stavb. ključavničarjev, 19 kletarjev, 3 železolariji, 1 železobrusač, 1 žeb-ljar, 53 stroj. ključavničarjev, 2 puškarja, 1 urar, 1 stroj. risar, 13 elektromonterjev, 1 bandažist, 103 mizarjev, 13 kolarjev, 7 sodarjev, 1 strugar, 1 ipletar, 12 žagarjev, 1 stolar, 4 usnarji, 2 strojarja, 6 sedlarjev in jermenarjev, 4 sedlar. ličarji, 1 tkalec, 1 predilec, 4 tapetniki, 1 kroj. prikojrovalc, 25 krojačev, 57 čevljarjev, 7 klubučarjev, 3 brivci, 5 knjigovozov, 7 mesarjev, 8 mlinarjev, 30 pekov, 1 slaščičar, 4 natakarji, 2 točilca, 1 restav. poslovojdja, 1 kuhar, 2 inžen. kemije, 1 laborant, 1 medičar in svečar, 2 polirja, 52 zidarjev, 28 pleskarjev, soboslikarjev, 1 dimnikar, 30 tesarjev, 1 tiskarski strojnik, 33 strojnikov, kurjačev, 13 pisarn. slug, 81 trgovskih pomočnikov, 3 trgovske sluge, 1 trgov. poslovojdja, 6 knjigovodij, 2 fakturista, 1 absolv. trgov. višje akademije, 1 korespondent, 2 kontorista, 1 potnik, 2 trgov. skladničnika, 40 zasebn. uradnikov, 3 pisarn. praktikanti, 1 gledališki igralc, 1 desinfektor, 2 boln. strežnika, 82 hlapcev, 32 tvor. delavcev, 143 navadnih delavcev, 7 vajencev; ženske: 15 pisar. moči, 1 vzgojiteljica, 2 kontoristinja, 14 prodajalk, 8 šivilji, 2 šivilji perila, 1 modistiinja prodajalka, 2 šivilji slaminikov, 1 školski-karica, 6 pletilk, 3 tkalke, 1 zeljarica, 15 tov. delavk, 36 dinaric, 48 kuharic, služkinj, prostrežnic, 6 vajenk.

—lj **Ljudski kino ZKD (Ideal) v Ljubljani** predvaja danes ob pol 5. pol 8 in 9. zvečer drugi del in konec ogromnega vefilma »Carjev glasnik« s filmskim umetnikom I. Možušimov v glavni vlogi. Da se omogoči vsem onim množicam, ki so si v nedeljo ogledale prvi del tega krasnega filmskega umotvora ogled drugega dela in konca, je vrnilo vodstvo »Ljudskega kina« izjemoma danes in jutri po eno predstavo ob pol 8 zvečer, tako da se bodo ob tet. dneh vršile tri predstave in sicer dnevno ob ¼5, ¼8 in 9 uri zvečer. Na praznik 17. t. m. bo nov spored, zato naj vsakdo pohti in si že danes ogleda konec filma »Carjev glasnik«; cene kakor dosedaj po 3 in 5 Din sedež, le nekaj najzadnejših sedežev je po 8 Din.

—lj **Društvo »Sočac«**, vabi svoje člane in prijatelje, da se javijo do 22. t. m. v trgovini pri gospodu Ivančiču, Dunajska cesta št. 7, ako se nameravajo udeležiti izleta v Maribor, ki ga priredi »Sočac« ob zadostnem številu prijaviteljev prvo nedeljo v juniju. Društvo bo priskrbelo za udeležence polovično vožnjo po železnici. Za člane, ki bi se

zglasil po danem terminu, se ne bo moglo preskrbeti več olajšav pri vožnji. Oglasite se torej, točno in polnoštevilno. — Odbor.

lj **Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj** poziva svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora, ki se bo vršil danes, torek 13. t. m. ob 8. uri zvečer v Kazini II, nadstr. z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Med. univ dr. L. SAVNIK

specialist za ženske bolezni in porodništvo, ordinira do prekl. ca samo od 1—4 ure popoldne v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 6. Telefon št. 2614.

—lj **Vitez s železno roko.** (Götz von Berlichingen). V sredo 16. t. m. ob 14.30 bo predaval v prostorih kina Matice gospod profesor R. Pavlič o veliki zgodovinski tragediji W. Goetheja o »Vitezu z železno roko« (Götz von Berlichingen). Poučnemu predavanju bo sledil istoimenski kulturni vefilim, delo nemške filmske produkcije »Ufa« v Berlinu. Na izvrstni spored opozarjamo že danes vse naše občinstvo s šolsko mladino, ki ji bo imenovani spored dobro služil tudi pri šolskem pouku. Glede na nizke cene od 2 do 8 Din za sedež naj si to krasno filmsko delo vsakdo ogleda.

—lj **Špeciialna trgovina dunajskih bluz.** Krasne kasha obleke. Kristoflič-Bučar, 46-T.

—lj **Drobni policijejske kronike.** Včeraj je bila radi tativne prijeta Marija S., Ivan Z. pa radi prepovedanega povratka. Olga P. Marija B. in Elizabeta A. so že stare znanke na policiji. Vse tri so imele tudi včeraj opravka na kriminalnem uradu. Radi berachenja je bil prijel Friderik T. Poleg tega so na policijo prispelje sieedece ovađbe: radi telesne poškodbe 3. kaljenja nočnega miru 5, žaljenja straže 1, kršitve sanitarnih in kršitve dohodarstvenih predpisov 2 in radi godbe brez dovoljenja 1.

Iz Celja

—lj **Sokolsko društvo v Celju** priredi 10. junija svojo javno telovadbo. Nastopili bodo vsi telovadni oddelki. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Smrtina nesreča pri Grobelnem.** V soboto okrog polnoči je vozil tovorni avto Zadrage za izvoz jaje v St. Jurju ob juž. žel. večjo količino zabojev z jajci proti št. Vidu. Na avtomobilu sta bila poleg soferja še dva uslužbenca zadrage. Naenkrat se je pretregala pri avtomobilu gonilna veriga in je zavozil v jarek. Sofer in eden od uslužbencev sta odletela brez večje nesreče, dvajsetletni delavec Ludvik Gosak pa je prišel pod težke zaboje in je obležal mrtev.

—lj **Požar v Tremerju pri Celju.** V soboto proti 20. uri je pričelo goret v hlevu posestnika Ivana Cencelja p. d. Logarja, v Tremerju. Ogenj se je hitro širil in ogrožal tudi hišo. Hlev je zgorel do tal, hišo pa se je požarnim brambam posrečilo rešiti. Ogenj je bil potaknjen in so storilcu že na sledu.

—lj **Tatvine koles** so v Celju še vedno na dnevnem redu. Te dni sta bili zopet ukradeni dve kolesi, eno v Zavodni pri gostilni Šchara, drugo na Kralja Petra cesti izpred trgovine Rakusch.

—lj **Mestna občina** bo pustila posekati na Pečovniku del bukovega gozda, takozvano Gabrovko. Na razpolago bo okrog 200 m² drv cepanic, ki se bodo oddale najboljšemu ponudniku. Ponudbe je vpslati predstojnštvu mestnega magistrata.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

—lj **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** priredi v soboto dne 2. junija cvetlični dan, da pridobi vsaj nekaj sredstev za ubogo dečo. Društva se prosijo, da ta dan neprirajo svojih prireditev.

Velik razmah našega civilnega letalstva

Vedno večje zanimanje za letalstvo. — Avijon »Ljubljana« se udeleži letalskega mitinga v Mariboru in letalskih svečanosti v Otočcu.

Jugoslavija sicer ne spada med najkulturnejše in najbolj napredne evropske države, vendar se pa letalstvo tudi pri nas lepo razvija in vse kaže, da bomo v dohodnem času lahko tekmovali v tem pogledu vsaj z nekaterimi evropskimi državami. Vzporedno z razvojem vojaškega se je začelo zadnje čase uspešno razvijati tudi naše civilno letalstvo. Aeroklub »Naša krila« ima po vseh večjih krajih oblastne odbore, ki tekmujejo med seboj, da civilno letalstvo čim bolj povzdignejo in popularizirajo. Centrala Aerokluba sicer ne posluje brezhibno, toda to je že običajen pojav v našem društenem življenju, ki ga bo težko izkoreniniti. Pač pa so zelo agilni poedini oblastni odbori, zlasti v Ljubljani, Mariboru in Otočcu.

Odbor ljubljanskega oblastnega odbora Aerokluba je imel snoči sejo, na kateri je neumorni tajnik g. dr. Rape obširno poročal o delovanju odbora in načrtih za bližnjo bodočnost. Kakor smo že poročali, priredi ljubljanski odbor najbrž koncem julija in začetkom avgusta s svojim avijonom »Ljubljana« krožni let po Jugoslaviji, ki bo prvi te vrste v naši državi. Komanda vazduhoplovstva, osek za civilno avijatiko, je krožni let z našim avijonom že dovolila. Prihodnje leto se bo vršilo veliko nagradno tekmovanje za civilne avijone, ki so bili konstruirani in zgrajeni v domačih tvornicah. Tudi to prireditev je komanda vazduhoplovstva že odobrila. Zanimivo je, da vlada med prebivalstvom za letalstvo vedno večje zanimanje. Začeli so se oglašati zasebniki, ki bi radi kupili avijone, da bi z njimi letali deloma kot sportniki, deloma pa v reklamne svrhe. To je najboljši dokaz, da je tudi naša javnost že zavrgla presodke o

letalstvu in da hoče tudi na tem polju tekmoovati z drugimi kulturnimi narodi. Mariborski oblastni odbor priredi med binokostnimi prazniki velik letalski miting pri katerem bo sodelovalo šest vojaških letal. Da bi se pa povečalo zanimanje za civilno letalstvo, je mariborski oblastni odbor naprosil ljubljanskega, da pošlje na letalski miting svoj avijon »Ljubljana«. Na snočni seji je odbor sklenil ugoditi tej prošnji. In tako bo naš prvi civilni avijon »Ljubljana« krožil nad zeleno Štajersko in prevažal tudi potnike, ki si bodo hoteli ogledati domače kraje iz zračnih višav. Avijon »Ljubljana« poleti v Maribor v soboto 26. t. m. s pilotom g. Vodiškom.

Oblastni odbor Aerokluba v Otočcu priredi začetkom junija velike letalske svečanosti v primorsko - krajiški oblasti. Tudi ta odbor, ki mu predseduje polkovnik Alfons Zerjav, se je obrnil na ljubljanski odbor s prošnjo, da bi sodeloval s svojim avijonom pri letalskih svečanostih. Ljubljanski odbor je bil mnenja, da je treba hvalevredno prizadevanje prijateljev civ. letalstva v primorsko krajiški oblasti podpirati in zato je sklenil ugoditi prošnji. Tako bo avijon »Ljubljana« krožil tudi nad primorsko-krajiško oblastjo, kar je za Slovence nedvomno velikega pomena, kajti naši bratje bodo imeli priliko prepričati se, da hočemo biti tudi na polju letalstva med prvimi.

Agilnemu Aeroklubu čestitamo k uspehom, ki jih je dosegel kljub težkim gmotnim razmeram in mu želimo, da bi svoje delo uspešno nadaljeval. Obenem apeliramo na javnost, zlasti na premoženjša sloja, da naše pionirje civilnega letalstva po svojih močeh podpirajo.

Dva nova ogromna parnika

Se letos poleti prično v Angliji graditi dva nova moderna prekoocceanska parnika, prvata orjaka, ki pomenita nov triumf moderne tehnike. Parnika zgradita največji angleški pomorski družbi in sicer White Star Line in Cunard Line. Po svojem obsegu in opremitvi bosta parnika največji in najrazkošnejše opremljeni ladji na svetu. Seveda bosta nova parnika tudi hitro vozila tako, da bo vožnja Southampton—Newyork za par dni skrajšana.

Zgradba prekomorskih gigantov je bila že zdavnaj projektirana, manjkalo je samo denarja. Radi hude konkurence, zlasti z nemške strani — kakor znano, je nemška družba Lloyd zgradila parnika »Bremen« in »Evropa«, ki dosežeta celo 26 vzlovov na uro — je bila družba prisiljena, da svoje načrte realizira.

Novi parnik družbe White Star Line bo obsegal okoli 60.000 ton in bo po svoji velikosti celo prekašal parnika »Majestic« in »Leviathan«, bivši »Vaterland«. Parnik bo dolg okoli 300 metrov. Tudi družba Cunard Line zgradi ogromen parnik, ki bo vozil s hitrostjo 28 vzlovov na uro.

Zanimiva tožba

Višje državno sodišče na Dunaju je te dni obravnavalo zanimiv slučaj, ki datira še iz za burnih lanskoletnih revolucionarnih dogodkov na Dunaju. Gre za tožbo, ki jo je vložila neka uboga žena proti državi. Požar v justični palači ji je namreč uničil dedščino, ki je bila depozirana kot denarno pismo na dunajskem sodišču. Ženica Katarina Piesmayer je podedovala po svojem, v Ameriki umrlem sinu okoli 2500 dolarjev. Denarno pismo pa je med požarom v justični palači zgorelo.

Zvezna zakladnica pa ni hotela ugoditi pritožbi revne ženske z motivacijo, da je smatrali požar v justični palači kot višjo silo in zato zvezno zakladnico pač ne zadene nobena krivda. Ženica se pa ni udala, marveč se je pritožila na upravno sodišče. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi in tako mora sedaj zvezna zakladnica Katarini Piesmayer izplačati dedščino.

Nesreče in samomori

V nedeljo se je po raznih krajih Evrope pripetilo več težkih nesreč, katastrof in tragedij. Številne žrtve je zahtevala tudi samomorilna epidemija, ki je zlasti v vlemestih običajen pojav povojne psihoze.

Dve težki avtomobilski nesreči sta se pripetili na Dunaju. Tako se je na eni najbolj prometnih cest zaletel neki osebni avtomobil v voz cestne železnice. Pri karambolu je bila gledališka igralka Emma Frosch težko poškodovana in so jo morali prepeljati v bolnico. Pri St. Pöltnu se je prevrnil avtomobil, v katerem se je vozil monakovski tiskarnar Wittmann v družbi svojih tovarišev trgovca B. Hermannja in Zellerja. B. Hermann je padel tako nesrečno z voza, da je bil takoj mrtev. Tudi Wittmann je bil težko poškodovan.

Budimpeštanski trgovec Karl Schwarz se je na avstrijsko madžarski meji zaletel v drevo ob cesti. Trgovec in njegova žena sta bila teško poškodovana. Na Dunaju je neki neprevidni avtomobilist do smrti povozil 6letnega starčka Julija Silberagel-Heumershofta, ko je hotel prekorajčiti cesto.

Na Dunaju so bili v noči od sobote na nedeljo in od nedelje na ponedeljek izvršeni štirje samomori in osem poskušanih samomorov. Senzacijo je zlasti vzbudil samomor uglednega trgovca

Gustava Wambrechtsamerja, rojenega v Celju. Mož je bolehal na železodcu, poleg tega je bila zadnje čase kupčija v zastoju in ker je živel zelo razkošno — potrošil je mesečno 30.000 do 40.000 Din samo za domače izdatke in gospodinjstvo — ni mogel kriti svojih obveznosti. To ga je tako potrla, da je obupal in v nedeljo si je poznal kroglo v glavo. Pokojni je bil v kupčijskih stikih predvsem z Jugoslavijo in Italijo in je mnogim tukajšnjim trgovcem dobro znan.

Dva nova plesa

Plesna sezona je sicer že davno minila, toda na rivijeri in v mondernih kopališčih se pleše in se bo plesalo tudi poleti kljub vročini. Plesni mojstri in koreografi, ki niso nikdar v zadregi glede novih plesov, so si že izmislili dva nova plesa, ki bosta izpodrinila zdaj moderne tange, fokstrote, blekbobome in druge. Eden tet novih plesov se imenuje »humbro«. Že ime samo pove, da je eksotičen gost. Humbro prihaja iz Indije. Je popolnoma lahek, mehko drsajoč ples, brez vsake groteske ali pretiranosti. Novi ples se je radi svoje enostavnosti na zapadu hitro udomačil in na rivijeri ga plečejo z velik

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

Roman

— To je oporoka pokojne vojvodinje Elene de Frangipani. Napisal sem jo pred dnevi v palači in po vseh pravih sta jo podpisali vojvodinja Marija in sestrična Edna Haydova kot prič. Oporoka pravi, da podedujete vse imetje vi, dragi doktor. Imetje pokojne vojvodinje obstaja iz zelo dragocenih nepremičnin v Rimu, iz raznih gospodarskih poslopij in zemljišč v Frascati. Albatni in drugod ter iz vrednostnih papirjev, ki so naloženi v raznih bankah. Posebna klavzula oporoke se nanaša na neko kuverto, ki jo je vojvodinja po svojih informacijah izročila vam v varstvo. Vojvodinja Marija mi je predlagala, naj vas pooblastim, da odprete to kuverto in ukrenete z njeno vsebino, kar se vam zdi potrebno. Tu je listina, o kateri govorim.

In položil je na nočno omarico listino, polno kolekov.

— Zemljišča bodo v kratkem prepisana na vas, je nadaljeval notar. Če bi pa potrebovali denar —

— Ne, nikar mi ne omenjajte denarja! Vest o dedščini me je presenetila. Sam ne vem, zakaj mi je vojvodinja zapustila vse svoje imetje.

— Govorila je nekaj o vašem očetu.

— Ah, tako!

— Dejala je tudi, da ste sin, ki dela svojemu očetu čast in da ste ravnaš z njo zelo lepo.

— Se preden sem mogel kaj odgovoriti, je nadaljeval:

— Vojvodinja Marija me je prosila, naj vam povem, da se zgleda po pogrebu pri vas in da bi rada, da se vrnete v Anglijo, čim vam zdravnik dovoli. Notar mi je stisnil roko in se poslovil.

Vojvodinja Marija je držala svojo obljubo. Takoj po pogrebu je prišla k meni. Bila je zelo dražestna in prijazna, vendar sem pa opazil v njenem vedenju neko čudno izpremembo, ki je nisem razumel. Dolgega pogovora, ki se je razvil med nama, ne bom opisoval.

Smrt stare vojvodinje je prišla nepričakovano. Sirota je dvignila roko, da bi poklicala vojvodinjo Marijo k sebi. Marija je stopila k postelji in se nagnila nad njo, da bi slišala njene besede. Komaj je pa odprla usta, je omahnila na blazine in izdihnila.

— Kaj je vam povedala? sem vprašal.

Mlado vojvodinjo je obhila rdečica. — To je skrivnost med pokojno in menoj, katere ne smem izdati. Je dejala in napeljala pogovor na vojvodo. Benedetto je potegnil svojega gospodarja iz bazena. Njegovega plemiškega dostojanstva je bilo konec. Vojvoda je bil ves blaten, iz las mu je curjela voda in bil je bolj podoben mokremu cucuku, nego potomcu ene najstarejših plemiških rodbin.

— Benedetto je takoj spodil iz službe, je pripomnila vojvodinja Marija. Starčka vzamem s seboj v Anglijo. Zdej sem se dotaknila nečesa, kar me najbolj zanima. Rada bi, da se vrnete v London, in sicer takoj. Zdravnik vam bo dovolil. Vittorio vas smrtno sovraži. Nobeno orožje mu ne bo prepredlo, da se vas odkriža. Ne pozabite, da niste več tako krepki, kakor ste bili pred spopadom z njim. Upam, da boste mojo željo izpolnili.

— Da, če odpustite z menoj, sem odgovoril.

— Ne morem, je dejala, pač pa prispejem čez nekaj dni za vami in vas

pravočasno obvestim o prihodu v Queens Gate.

— Dobro, sem dejal. S prvim vlakom odputujem v London.

Čez dva dni sem bil zopet v Londonu. Najprej sem posetil svojega bankirja, kjer sem dobil usodno kuverto. Z drhtečimi rokami sem jo odprl in pregledal njeno vsebino.

V kuverti sem našel listino, pisano na pergamentu v latinščini z lepimi, velikimi črkami. Na nji je bil papežev grb. Takoj sem spoznal, da je bila to nekaka darilna pogodba vojvodinji Eleni.

Poleg listine sem našel v kuverti manjšo kuverto, v kateri je bil ključ in pobotnica na depozit v predalčku št. 1305 v Safe Deposit Co. Chancery Lane.

Takoj sem hitel na Chancery Lane in kmalu sem imel v rokah umetniško izdelano kaseto iz 15. stoletja. Odprl sem jo in ostrmel. Se nikoli nisem videl tako divnih draguljev. Najlepši je bil krvavo rdeči rubin, velik kakor oreh.

Zdej sem vedel, zakaj je Vittorio tako trdovratno preganjal staro vojvodinjo in zakaj se je sirota tako upirala. V draguljih je bila še druga skrivnost, ki me pa ni zanimala.

Ko sem ogledoval divne dragulje, mi je šinila v glavo misel, katere sem bil prav tako vesel, kakor neprecenljivega zaklada. Zaprl sem kaseto in jo položil nazaj v predalček. Nato sem odšel po Chancery Lane tako ponošno, kakor da sem kralj najmočnejšega kraljestva.

Čez dva dni sem dobil od vojvodinje Marije brzojavko, v kateri me je prosila, naj se čim prej oglašim pri nji. Takoj sem se odpeljal na Chancery Lane, kjer sem zavil srebrno kaseto z dragulji v papir in se odpeljal naglo v Formosa Mansions.

Vojvodinja me je iskreno pozdravila, vendar sem pa opazil, da je nekam rezervirana. Čim sem opazil to izpremembo, sem takoj preskočil vse zapreke. Odvil in odprl sem kaseto, rekoč:

— Tu je ključ od zagonetke.

Vojvodinja Marija je začudeno ogledovala dragulje. Roka se ji je tresla, ko je segla po velikem, žarečem rubinu, da si ga ogleda. Končno je dejala:

— Često sem razmišljala o tem in tudi meni se je zdelo, da gre za rodbinski zaklad. Vittorio je zavohal, da ima stara vojvodinja krasne dragulje. To je znameniti Esterhazyjev rubin. Le poglejte, vsa kaseta odseva v njegovih žarkih. Ti dragulji so vredni najmanj pol milijona dolarjev.

— Kaj mi pomagajo, sem dejal, saj jih ne morem nositi. Da, če bi imel tak vrat, kakršen je vaš. Imam pa dobro idejo in takoj vam povem, kako bi se dal ta zaklad praktično izrabiti. Rad bi sklenil kupčijo z vami. Dajte mi roko.

Podala mi je roko in kri ji je šinila v glavo.

— Dajte mi svojo ročico in svoje srce in ti dragulji bodo vaši.

Vojvodinja se je vsa srečna zasmejala.

— Oh, dragi moj, dragulji so sicer dragoceni, toda zdej ni med nama nobene razlike več. Če bi me bili zasnubili pred tednom, bi vam odgovorila isto, kakor zdej.

Objel jo je in pritisnil na srce. S tem je bila storila o skrivnosti stare vojvodinje končana.

K O N E C.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Ljubavne pustolovščine mlade Beograjčanke. — Kaj pripoveduje pomlajeni Beograjčan.

V Pragi je te dni povzročila veliko senzacijo afera nekega mladega Beograjčana, ki je nenadoma izginil z ženo znanega češkega zdravnika dr. Večeslava Pavlička. Pred begom je mladi pustolovec še pregovoril zdravnikovo ženo, da je izmaknila svojemu možu 28 tisoč Kč. Zgodovina te ljubavne pustolovščine je zelo zanimiva, ker se je začela v Beogradu in se je končala v Pragi. Pred dvema letoma je prišel iz Splita v Beograd neki Viktor Vidovič in usoda je hotela, da se je mladi Splitčan seznanil z Marijo Štefanovič, hčerko komisarja poštno telegrafskega oddelka v ministrstvu, ki je postala v veliko zažudenje vseh njenih znancev nenadoma žena dr. Pavlička. Mladi Splitčan se je zaljubil v lepo Marijo in je ostal pri nji cele dneve. Tudi ona ga je ljubila, saj je bil mlad, lep in podjeten. Proti tej ljubezni je bila edino Marijina mati, ki ji mladi Dalmatincec ni bil po godu, ker je bil siromak. Prigovarjala je hčerki neprestano, da ta fant ni za njo in naj ga pusti. Vendar to ni omajalo njune ljubezni. Slednjič sta se pa morala le ločiti, ker je Marija odšla v Prago študirat medicino, Viktor je pa moral ostati v Beogradu, kjer je bil nastavljen kot uadnik pri neki zavarovalnici. Dopisovala sta si pa še vedno. V Pragi se je mladi in lepi Mariji dobro godilo. Spoznala je številne prijatelje in znance, med njimi tudi dr. Pavlička, ki se je na mehi zaljubil v temperamentno Srbinjo. Nekega dne je morala Marija zapustiti Prago. Mati ji je pisala, da je nevarno bolna in bi jo pred smrtjo rada še enkrat videla. Z njo je odšel v Beograd tudi dr. Pavliček, ki je v Beogradu takoj zaprosil za Marijino roko. Marijina mati je bila resno bolna, pa tudi vsa srečna, ker je za njeno hčerko vprašal bogati zdravnik, Marija je bila še vedno zaljubljena v Splitčana in je privolila v poroko, samo da bi ugodila materini želji. Takoj po zaroki je sledila v kratkem tudi poroka. Takoj po poroki sta se novoporočenca odpeljala v Prago. Kaj se je potem zgodilo z Vidovičem, ni znano, dokler se ni nekega dne pojavil v Pragi. Živel je tajno in se ni javil svoji bivši ljubici. Nekega dne je pa zdravnikova sestra Ada pripeljala v goste mladega Beograjčana, ki ga je predstavila za poddirektorja neke velike beograjske tvornice. Dr. Pavliček, ki je velik prijatelj našega naroda, je Beograjčana sprejel kar najlepše in ga je predstavil tudi svoji ženi, ki se je zelo veselila, da je imela v svoji hiši znanca iz domovine. Zdravnik ni slutil, da je ta poddirektor v resnici ljubimec njegove žene Vidovič. Ko je zdravnik prišel nekega popoldne domov, je našel poslovalno pismo svoje žene, ki je pobeignila z Vidovičem in mu odnesla 20 tisoč Din. Za beguncema je policija izdala tiralico. Najbrž sta pobeignila v Jugoslavijo.

Glavni tožitelj, državni pravdnik Krikeno, nastopi s prtimi pomočniki, med katerimi so zastopniki gospodarstva, tiska in strokovnega združenja inženjerjev. Sovjetski listi objavljajo izvešček iz obsežne obtožnice. Neki delavec je baje protokolarno izpovedal o podrobnostih konference, ki se je vršila v marcu 1926. v ruskem oddelku AEG v Berlinu, katere sta se udeležila tudi ravnatelj AEG Bleimann in Boschkan. Na tej konferenci je bil baje izdelan načrt sistematične

racijo, ki ni nevarna, samo denar pride seveda v poštev. Voronova pomlajevalna metoda se širi po vsem svetu zlasti pa v Ameriki in na Francoskem, kjer delujejo v večjih mestih že Voronovi asistenti. Cepljenje se vrši že na veliko, tako da v mesecu juniju zmanjka opic. Francoska in angleška vlada štiti z zakonom opice v kolonijah. Francija ima mnogo svetovno priznanih medicinskih kapacitet na svojih univerzah in nobeden ne nasprotuje Voronovi metodi, nekateri celo delajo z njim. Popolnoma je uspelo pomlajevanje domačih živali. Krave so dajale po cepitvi 25 odstotkov več mleka kakor poprej. Živali se cepijo z žlezami mladičev istega rodu in zato te operacije skoraj brez izjeme uspejo. Človeka cepijo z žlezami opice, zato uspeh ni tako velik kakor pri domačih živalih. Voronov je v treh primerih cepil starca z žlezami mladeniča in je bil uspeh presenetljiv. To so pa le redki primeri, zato je treba uporabljati žleze opic. Najpripravnejši je šimpanz. Ker je pa teh malo, se vzamejo žleze cinocefalu in abesinski opici, s katero sem tudi jaz cepljen. Pomlajeni Beograjčan je sedaj star 59 let in je bil pred operacijo vedno bolan. Odpotoval je v Pariz in se zdravil pri zdravniku z električno masažo. Ta zdravnik mu je tudi resno odsvetoval pomladitev pri Voronovu. Srbin se pa ni dal prepovoriti in je z nekim Belgijcem šel k Voronovu. Operiran je bil 20. aprila z žlezami abesinske opice. Opico pred operacijo uspavajo s klorom, ki ga spuste v kletko. Operiranca samo lokalno omešterizirajo. Po operaciji je Beograjčan ležal 8 dni, nekateri leže dalj časa. Tri dni mora operiranec ležati popolnoma nepremično. Operacija stane 20.000 frankov, to je okoli 50.000 Din, kar niso mačje solze. Beograjčana je operiral Georg Voronov, brat Sergeja Voronova. Ta namreč ne operira več, temveč se bavi z drugimi medicinskimi problemi. Zdravniki v Voronovem zavodu posebno naglašajo, da se z operacijo pomladi ves človeški organizem in ne samo posamezni deli, kakor se to splošno misli. Uredniki Beograjčan je obljubil, da bo pomladitvijo še podrobneje poročal o rezultatih Voronove operacije.

Boljševiki se pripravljajo na senzacionalen proces, kakršnega menda še ne pomni zgodovina sodnih obravnjav. Gre za sabotažo rudarjev, ki jih hoče sovjetska vlada postaviti pred sodišče. Razprava bi se morala že pričeti, pa je bila na zahtevo zagovornikov preložena in se prične v petek 18. t. m. Sovjetska vlada hoče s tem procesom opozoriti javnost, da revolucija v Rusiji še davno ni končana. Pred sodišče pride skupina 30.000 tovarniških delavcev in rudarjev.

Evropa bo kmalu preobljudena

V znani nemški reviji »Reclams Universum« piše prof. Hennig, da bo Evropa že čez 20 let preobljudena. Evropa, v kateri biva sedaj okoli 500 milijonov ljudi, lahko preživi kvečjemu 600 milijonov ljudi. Ker pa se prebivalstvo Evrope rapidno množi, je računati, da bo v 20 letih Evropa tako prenapočena, da bo eksistenca njenih prebivalcev resno ogrožena. Da Evropi res proti nevarnosti preobljudenosti, dokazuje svetovna vojna. Vojna je uničila okoli 30 milijonov Evropejcev, toda Evropa ima zdej celo dva odstotka prebivalcev več nego l. 1914.

Splošno naraščanje higijene, zmanjšana umrljivost novorojenčkov, zatiranje epidemskih bolezni — vse to je mnogo pripomoglo, da se je povprečna življenska starost dvignila. Dočim je znašala v 16. stoletju samo 21 let, znaša zdej že okoli 48 let. Prebivalstvo Evrope narašča z neverjetno naglico. Dočim je bilo za časa Krista v Evropi okoli 40 milijonov ljudi, šteje danes samo Francija 40 milijonov prebivalcev. Še pred 100 leti je znašalo število vsega prebivalstva na svetu približno 900 milijonov ljudi, danes pa znaša že 1900 milijonov.

Zanimivo pa je, da tam, kjer civilizacija najbolj napreduje, porodi nazadnjejo. Tako je Francija že skoraj 60 let na mrtvi točki: število prebivalstva se ne pomnoži, niti ne nazaduje. Isti pojav vidimo v Nemčiji, kjer je bilo pred desetletji letno 43 porodov na 1000 oseb, zdej jih je pa samo 19 tako. Kakor v Franciji. Nasprotno pa strahovito narašča prebivalstvo Indije, ki se je v enem stoletju pošestorilo. Sicer je res, da gre to deloma na račun priseljevanja, toda dejstvo je, da so Indijci zelo plodni. Tako je danes v Ameriki že 13 milijonov črncev in tudi v Evropi se naglo množe. Samo v Parizu se je vgnezdilo 200.000 črncev, v Marcellu okoli 100 tisoč. V južni Franciji je nastalo celo novo mulatsko pleme.

Evropa bo kmalu preobljudena

Senzacionalen proces v Rusiji

Glavni tožitelj, državni pravdnik Krikeno, nastopi s prtimi pomočniki, med katerimi so zastopniki gospodarstva, tiska in strokovnega združenja inženjerjev. Sovjetski listi objavljajo izvešček iz obsežne obtožnice. Neki delavec je baje protokolarno izpovedal o podrobnostih konference, ki se je vršila v marcu 1926. v ruskem oddelku AEG v Berlinu, katere sta se udeležila tudi ravnatelj AEG Bleimann in Boschkan. Na tej konferenci je bil baje izdelan načrt sistematične

Sledeče srečke V. razreda

državne razredne loterije, ki jih je prodala
Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19,
so bile izžrebane dne 11. maja, in sicer so zadele:

Din 30.000 je zadel št. 60.164
" 3.500 " 78.789

Po Din 1500 so zadele št. 40.535. 53.412. 91.781. 115.659. 20.062. 46.150. 72.112. 120.155. 120.133. 103.128.

Po 500 Din so zadele št. 14.116. 100.117. 5.747. 5.730. 5.792. 5.742. 15.417. 30.972. 30.912. 30.930. 40.558. 40.516. 40.600. 53.411. 66.650. 91.715. 91.787. 115.615. 7.615. 20.028. 20.051. 20.032. 20.018. 20.149. 20.143. 22.587. 22.536. 46.101. 46.191. 46.103. 46.198. 58.384. 70.344. 70.372. 72.110. 82.823. 95.471. 95.416. 109.804. 120.111. 120.280. 76.746. 78.749. 78.766. 103.187. 103.122. 103.103. 10.965. 10.905. 84.577. 84.641. 84.689. 84.637. 97.396. 97.399. 97.442. 97.409. 97.418. 108.166. 108.129. 108.269. 12.692. 30.054. 21.527. 21.530. 23.317. 35.815. 35.821. 47.520. 97.472. 97.484. 111.454. 111.402. 38.078. 17.444. 24.582. 21.518. 21.515. 21.528. 21.549. 111.452. 121.094.

Kdor želi nadalje igrati na visoke dobitke, naj nam to takoj javi, da mu prihranimo neizžrebano srečko. Izžrebane srečke naj se pošiljajo obenem na naslov:
Zadružna hranilnica, r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

+

Globoko potrjim srcem naznanjamo tužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga ozi. mati, hčerka in sestra, gospa

Franciška Pavliha

soproga zvaničnika drž. žel.

v ponedeljek 14. t. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspała

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 16. maja t. l. ob 1/3, ur iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče k. Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. maja 1928.

Žaljuočii soprog ANTON s hčerko MINKO in ostali sorodniki

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Za

birmo

F. ČUDEN

Ljubljana, PRESERNOVA 1

Starine:

n. pr. tabrnaklje, sekretarje, vitrine, garniture, okrogle miže, komode, lestenice iz lesa, porcelan srebro itd. kupujem po najvišjih cenah. — Nujne ponudbe na Julij pl. Hueb. morshofen-Silbernagl, Zagreb, Hlica 131 a. 957

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleškano stanovanje, katero naj vam preskrbi trdka Josip Marn. Dunajska cesta 9, pleškarska in slikarska delavnica, 955

Svetiljko

(petrolejko), visečo, za spalno ali jedilno sobo, skoro novo, ugodno prodam. — Ogleda se lahko Rožna dolina, cesta VI, št. 4/1. 958

Urarski pomočnik

z orodjem, dobra moč, se sprejme. Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. 911

Ivan Genussi

pleskarstvo in tličarstvo

Igriška ulica 10

Za delo se jamči. — Cene nizke! 50-T

Ekonom

z večletno prakso, vojaščinu prost, zmožen slov in nemškega jezika, išče stalno službo na graščini ali večjem posestvu. Nastop 1. junija. Ponudbe na upravo lista pod »Ekonom«/960.

Pazite na obleke

ker si veliko, veliko lahko prihranite, če jo daste čistit in barvat v kemično pralnico, kjer je cena najnižja in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc,

LJUBLJANA, Selenburgova ul. št. 6, I. — tovarna Vič-Glince.

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritlikin, išče mirna stranka (5 oseb). Vselitev 1. junija. Plača event. za pol leta v naprej. Ponudbe na upravo lista pod »Mirno«/952.

BAD-NAUHEIM

Nemčija Postaja D-vlaka proga Hamburg — Berlin — Kassel — Frankfurt a. M. — Basel. 45 minut od Frankfurta am Main.

Svetovnoznanii oglikove kisline bogate topli vrelci kuhinjske soli (30, 5-34, 4° C)

Nedosežni pri boleznih srca in arterij revmi, protinu, bronhitis, trpljenju hrbtničnega mozga in živčnem trpljenju.

Izbrane zabave. — Vseh vrst sport. Vsi novodobni zdravilni pomočki. — Lepo prijetno okrevališče. Izborna oveska ob primernih cenah. Prospekte daje kopališka in zdraviliška uprava Bad - Nauheim in poštiska pisarna.